

Kalendarzyk tygodniowy:

Czw. św. Jana.
Piąt. NARODZ. NMP.
Sob. św. Sergiusza P.
Niedz. Imienia NMP
Pon. św. Prota
Wt. św. Gwidona W.
Sr. św. Euzentii P.

Wschód słońca godz. 5 m 22
Zachód słońca godz. 6 m 32
Dług. dnia godz. 13 m 10
Ubyło dnia g. 3 m. 35

Cena prenumeraty:

W ŁODZI:
Rocznie rb. 6 k.
Półrocznie " 3 " -
Kwartalnie " 1 " 50
Miesięczn. " - " 50
Odnośnienie 10 k. m.
Egz. pojedynczy 3 k.

Z przesyłką pocztową:

Rocznie rb. 7 kop. 40
Półrocznie " 3 " 70
ZAGRANICĄ:
Miesięczn. " 1 " 10

Redakcja

w Łodzi,
ul. Przejazd № 8.
Nr. telefonu 593.

ROZWÓJ

dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany

Czwartek, dnia 7 września 1911 roku.

Kantory: własny w Warszawie, ul. Hoża № 32; w Fabianicach u p. Teodora Minke; w Zgierzu, w aptece p. Patka.

CENA OGŁOSZEN: „Nadesłane” przed tekstem 50 kop. za wiersz pet. Zwyczajne ogłoszenia za tekstem po 7 kop. za wiersz nonparelowy lub jego miejsce. Małe ogłoszenia po 2 kop. od wyrazu (dla poszukujących pracy po 1/4 kop.). Najmniejsze ogłoszenie 20 kop. Reklamy i Nekrologi po 20 kop. za wiersz petitowy. Za dołączenie prospektów 6 rub. od tysiąca egzemplarzy. ARTYKUŁY bez oznaczenia honorarium Redakcja uważa za bezpłatne; rękopisów drobnych nie zwraca.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie, z wyjątkiem dni świątecznych, od godziny 3 — 4-ej po południu.

„MAISON SPLENDIDE”

Łódź, ul. Zawadzka Nr. 5

Dnia 9-go b. m. zostanie otwarta **Pracownia wykwintnej konfekcji damskiej** pod kierownictwem p. H. Osuchowskiej, **długoletniej zarządzającej pracownią warszawskiej firmy B. HERSE.**

OKRYCIA, PŁASZCZE, SORTIE DE BAL, KOSTYUMY, SUKNIE WIZYTOWE, SPACEROWE, SPORTOWE, TUALETY BALOWE etc., etc.

Przyjmuje się zamówienia z własnych i powierzonych materiałów.

„Maison Splendide”

Właścicielki: HELENA OSUCHOWSKA i WANDA PAWLIK.

W dniu 8, 9 i 10 b. m. odbędzie się w Łodzi na placu Tow. Dobroczyń. przy Rynku Targowym

WYSTAWA BYDŁA nizinnego.

ZAKŁAD FREBŁOWSKI J. Krakowskiej

16 Skwerowa 16 (obok parku).

Przyjmuje dzieci od lat 3-5. Konwersacja niemiecka, rysunki, gimnastyka rytmiczna, śpiew, slōjd, zabawy, spacer, pogadanki.

Zapis dzieci codziennie, prócz niedziel, między godziną 9—12 rano i 4—5 po poł. 3338

Akcyjne Towarzystwo Międzynarodowe Szkół Języków Berlitza.

THE BERLITZ SCHOOLS OF LANGUAGES.

Kapitał 7.200.000 franków. Przeszło 300 szkół Berlitza rozrzuconych po całym świecie.

Otwarcie Kursów Berlitza

w Łodzi, Nowy Rynek № 2. — Telefonu 7-43.

Niektóre korzyści naszego nauczania języków:

- 1) Doświadczenie osiągnięte przez szkoły Berlitza w przeciągu przeszło 36 lat, wytworzyło korystny system nauczania.
- 2) Uczeń słyzy i mowi od pierwszej lekyi tylko w tym języku jakiego się uczy, wszelka strata czasu przez tłumaczenia jest wykluczona.
- 3) W języku obcym nie tylko uczy czytać i pisać ale, myśleć, mówić nim łatwo go zrozumieć.
- 4) Gramatyki uczy się nie mechanicznem zapamiętywaniem prawideł, lecz żywo za pomocą przykładów.
- 5) Każdy nauczyciel naucza swego ojczystego języka
- 6) Dzięki częstej zmianie nauczycieli uczeń przyzwyczaja się do wymowy nie jednej tylko osoby i może podczas pobytu za granicą zrozumieć także inne osoby.
- 7) Postępy nauki śledzą bezpośrednio: dyrektor i inspektor kursów, aby mózż poświęcić każdemu z uczniów osobną uwagę.
- 8) Przy zmianie miejsca zamieszkania uczeń może pobierać lekye w którejkolwiek ze 330 szkół Berlitza.
- 9) Korespondencya handlowa w językach obcych jest również wykładana praktycznie bez pomocy tłumaczeń, gdyż uczeń, który uczęszcza na kurs języka, jest w stanie mówić i pisać z łatwością, w języku w jakim chce korespondować.

Szczegółowe objaśnienia znajdują się w prospektach, które wysyła się bezpłatnie.

Grupy tworzone są codziennie.

Niemiecki, angielski, francuski, włoski, rosyjski i polski dla cudzoziemców i t. d.

Lekcyja próbna bezpłatna.

Żądać prospektów A.

Kancelarya otwarta codziennie od 9-ej godz. rano do 10-ej godz. wieczorem.

2943

Teatr Popularny

Konstantynowska 16.

W piątek po połud. „ZAWISZA CZARNY” dramat w 7-ia obrazach.

Wieczorem „BĘBEN” komedia W sobotę po południu „Ułani

ks. Józefa”. Wiecezorem nowosc „Krakowskie Zuchy”

po raz pierwszy w odewil z tańcami i śpiewami w 4-ach aktach

Niniejszem mamy zaszczyt zawiadomić Szan. Panie, iż, po dłuższym odpoczynku, otworzyłyśmy magazyn swój od 1-go sierpnia przy alicy Andrzeja Nr. 4.

2945

Z szacunkiem

Sobańskie.

POWRÓCIŁEM i przyjmuję zapisy na **Lekcyje Tańca.**

3404

Witold Lipiński

Widzewska 47, m. 1.

Członek Francuskiej Akademii Profesorów Tańca w Paryżu.

Teatr polski A. ZELWEROWICZA (Cegielniana 63).
We czwartek 7 września r. b. o g. 8 m. 15 wiecz.

Otwarcie sezonu

po raz pierwszy „Samuel Zborowski”

dramat w 4-ach aktach J. Słowackiego.

z prelekyą W. FELDMANA.

2919

Denylista M. ARONSOHN

powrócił. Piotrkowska 101. 3272

W tych dniach otwarte zostanie w Łodzi, przy ulicy Piotrkowskiej w domu Petersilgiego Nr. 86

prywatne gimnazjum żeńskie
z prawami szkół rządowych

Olgi Szestakowej

Przyjmowanie próśb do klas przygotowawczej I, II i III odbywa się codziennie w gmachu gimnazjum żeńskiego (Średnia 14) od godz. 5—8. 2939

Sila czy sprawiedliwość?

„Gazeta Poznańska” w jednym z ostatnich numerów wydrukowała znamieny artykuł, który, ze względu na wielką jego aktualność, powtarzamy poniżej w całości:

„Jedno z pism niemieckich, reprezentujące interesy wielkich fabrykantów i właścicieli kopalni, w artykule, poświęconym strajkom w Anglii, wypowiedziało z uznania godną otwartością zasadę: „Ruch robotniczy jest kwestyą siły (Machtfrage), a nie kwestyą sprawiedliwości społecznej.”

Lapidarne to orzeczenie jednym rzutem niejako streszcza cały światopogląd socjalny pewnych warstw i w przeciwstawieniu dwóch pojęć dotyka jednego z najgłębszych problemów, od którego cały szereg kwestyj praktyczno-społecznych zależy.

Kwestya siły, czy kwestya sprawiedliwości społecznej — oto pytanie, na które odpowiedzieć musi każdy, ktokolwiek dotyka zagadnień nowoczesnego ruchu socjalnego. Uznanie sprawy robotniczej za kwestyę siły — to proklamowanie wojny wszystkich przeciwko wszystkim. Wtedy niema sprawiedliwości, ani słuszności w ocenianiu konfliktów między pracodawcami a pracownikami: Kto jest silniejszym, ten ma rację. W konsekwencji też naturalnie temu, który się czuje na silach, wolno zawsze i bezwzględnie wyzyskać sytuację, wolno stronę przeciwną zgniebić do ostateczności. A więc fabrykanci związani w potężny kartel i rozporządzający odpowiednimi środkami, mogą obniżać zarobki robotników, mogą przed reprezentacją robotników zamknąć drzwi a dalej mogą wpływać swoimi przeprowadzić ustawy, ograniczające prawa robotników — jednym słowem warstwę pracującą zepchnąć do poziomu bezdomnej masy helotów.

Naodwrot robotnicy, jeżeli będą czuli przewagę nad pracodawcami, z tym samym prawem mogą stawiać coraz wyższe żądania, mogą urządzać strajki, podcinające całe życie ekonomiczne, mogą w chwilach krytycznych dla narodu zdeorganizować, zrujnować cały ustroj społeczno-gospodarczy, a przynajmniej sparaliżować, jak to niedawno stało się w Anglii.

To są i muszą być następstwa poglądu, który twierdzi, że kwestya robotnicza jest kwestyą siły. Stanowisko takie, to zaprzeczenie wszelkich zdobyczy kulturalnych ostatnich stuleci, to cofnięcie się w czasy dzikiego barbarzyństwa, oświetlone łuną krwawego buntu niewolników rzymskich pod Spartacusem w starożytności, lub strasznych „wojen chłopskich” w średniowieczu.

Na takie wystawianie na szwank całej kultury nowoczesnej nie może się zgodzić żaden naród, który nie chce zginąć w zamieszkach walk socjalnych. Właśnie idea sprawiedliwości społecznej, tak zwalczana i ośmieszana przez zwolenników „siły”, jest jedynym trwałym fundamentem spokojnego rozwoju socjalnego. Idei tej nie

można uważać za wytwór fantazyi garstki utopistów. Ona razem z postępem ludzkości rozwijała się, wrastała w serca ludzkie i dziś już jest siłą może niechwytaną, ale niemniej realną. Oczywiście rzeczywistość nieraz jeszcze idei tej może zadać kłam, wybuchające namiętności klasowe od czasu do czasu zrywać mogą wszelkie wiązadła ładu i porządku społecznego. Ale są to właśnie kataklizmy wyjątkowe, które tak samo jak katastrofy natury spadają na ludzkość, są to zbroczenia od tego, co zmysł sprawiedliwości społecznej uznaje za słusne i dobre.

Wszezczenie tego zmysłu sprawiedliwości w młode pokolenie jest najlepszym środkiem przeciwko konfliktom socjalnym, w których kwestya siły na pierwszy wysuwa się plan. Tam, gdzie ponad antagonizmy klasowymi dobro całego narodu stać będzie jako najwyższe wskazanie, konflikty będą coraz rzadsze i forma ich nie będzie niebezpieczną dla egzystencji narodu. Interes narodu wymaga, aby idea sprawiedliwości weszła w krew i w kości poszczególnych warstw i stała się skutecznym odczynem przeciwko pierwiastkom socjalno-rewolucyjnym — czy to wśród pracodawców, czy też wśród mas robotniczych.

Wyjaśnienie senatu o scalaniu gruntów.

Zastosowanie w r. b. nowego prawa o scalaniu gruntów włościańskich w Królestwie Polskiem już na wstępie wywołało szereg nieporozumień natury prawnej i administracyjnej.

Wobec ważności tego prawa dla włościan i w celu nietamowania żadnymi przeszkodami operacji komasacyjnych, ministerjum spraw wewnętrznych niezwłocznie wystąpiło do senatu z prośbą o wyjaśnienie wynikłych kwestyj. Obecnie ministerjum zawiadomiło gubernatorów, że poruszone przez nich sprawy zasadnicze rozstrzygnięto i prosi, aby z orzeczeniem senatu niezwłocznie zaznajomiono urzędy włościańskie i wydano instrukcje dla zastosowania tego prawa w Królestwie Polskiem. W sprawie, czy grunta gromadzkie, t. j. społeczne mogą być włączone do ogólnej sumy gruntów przy scalaniu, senat orzekł, że jeżeli prawo z d. 27 czerwca r. 1910 nadaje prostej większości włościan możliwość rozporządzania swymi gruntami, to tembardziej prawo powinno rozciągać się i na grunty, stanowiące wspólną własność wszystkich włościan.

Następnie senat orzekł, że ponieważ wszelkie dokonane we własności włościańskiej zmiany gruntów ukazowych powinny być wciągnięte do tabeli likwidacyjnych, wszystkie uchwały włościan o scalaniu gruntów powinny być zatwierdzane przez urzędy włościańskie i dopiero po tem nabierają one mocy prawnej.

Dalej senat wyjaśnił, że na mocy prawa z d. 27-go czerwca 1910 r. niewolno dokonywać scalania gruntów, należących nie do wszystkich włościan, a tylko do grupy gospodarzy, ponieważ prawo jasno pojmuje tylko całe wsie. Że gospodarze, nie stanowiący całych wsi, mają prawo uchwalać u siebie scalanie gruntów i podział ich na oddzielne kolonie, może to być rozstrzygnięte tylko w porządku wydania odpowiedniego nowego prawa.

Wobec przytoczonych przez senat wyjaśnień, ministerjum spraw wewnętrznych uznało za konieczne dodać od siebie, że w sporządzaniu uchwał o scalaniu gruntów na mocy prawa z dnia 27-go czerwca 1910 roku powinni brać udział wszyscy, mający prawo głosu na zebraniach, a nie tylko włościanie, bezpośrednio zainteresowani w skasowaniu szlachowic.

Kolej warsz.-wied. nie będzie skupiona!

W kołach miarodajnych krążą pogłoski, że wykup kolei warszawsko-wiedeńskiej przez skarb

państwa będzie odroczoony na nowy długi termin, lecz kosztem podjęcia przez T-wo akc. owej kolei budowy nowych linii i odnóg.

Przed dwunastu laty również omawiana była sprawa wykupienia przez skarb kolei wiedeńskiej i wówczas podjęcie budowy linii kaliskiej odroczyło ów projekt.

Kolej kaliska w pierwszych latach eksploatacji przynosiła straty, dziś zaś z każdym rokiem staje się zyskowniejszą.

Niedawno temu tow. akc. kolei wiedeńskiej podjęły starania o budowę linii radomskiej i nie ulega wątpliwości, iż budowa ta zostanie jej powierzona. Rząd jednak do tego się nie ograniczy, gdyż krótka ta odnoga uszczupli jeno dochodowość kolei nadwiślańskiej, z tego powodu, że i ta linia da możliwość dowozu węgla z Zagłębia Dąbrowskiego do Warszawy, niejako więc towarzystwo akcyjne kolei wiedeńskiej podejmuje ową budowę we własnym interesie.

Natomiast, jak się zdaje, towarzystwo to będzie zmuszone do podjęcia budowy innej linii znaczenia międzynarodowego, o którą już niejednokrotnie konferowano w sprawach połączeń kolejowych między Rosją i Europą Zachodnią. Chodzi tu o linię, skracającą drogę z Warszawy do Berlina na Kutno, Koło, Konin, Słupcę. Rząd niemiecki niejednokrotnie dawał do zrozumienia, że w interesach komunikacji międzynarodowej takie sprostawanie kierunku magistrali Moskwa—Warszawa—Berlin jest rzeczą nieodzowną.

W pewnym stopniu zapoczątkowała już tę linię kolej do Kałusza, prowadząca bezpośrednio z Warszawy na Łowicz; pozostaje wszakże dalszy kierunek, a przedewszystkiem wyprowadzenie linii prostej od Sochaczewa na Żychlin—Pniewo z poprowadzeniem szerokich torów równoległych do istniejącego dystansu odnogi aleksandrowskiej między Pniewem i Krośniewicami i kierunku dalszego na Kłodawę, Koło, Konin, Słupcę do Strzałkowa w Poznańskiem, dokąd istnieje już odnoga kolei pruskiej.

Linia taka, zmniejszająca znaczenie odnogi aleksandrowskiej, a po części linii kaliskiej, wobec najmniejszej odległości między Warszawą i Berlinem (czas potrzebny dla pociągów kuryerskich około 6 godzin, dla pociągów zwykłych około 8 godz.; obecnie zaś pociągi kuryerskie potrzebują na przebycie drogi do Berlina 12 godzin, osobowe — 14) nie jest oczywiście korzystną dla towarzystwa kolei wiedeńskiej, a tem mniej dla skarbu w razie przejęcia eksploatacji, drogą jednak tego ustępstwa byłoby towarzystwa akcyjnego kolei wiedeńskiej jakoby na długo jeszcze był za pewniony.

Towary bławatne.

Przywóz do Rosji towarów bławatnych wzrasta stale, jak świadczy następująca statystyka przywozu z zagranicy gotowych wyrobów tkackich w ciągu ostatnich pięciu lat.

r. 1906 r. 1907 r. 1908 r. 1909 r. 1910

Tkaniny bawełniane.					
Waga tys. pudów	83	100	104	109	127
Wartość tysięcy rubli	5597	7967	8777	9342	12188
Przeciętna cena za pud rubli	67,43	79,67	84,40	85,70	95,97
Tkaniny konopne i lniane					
Tysiący pudów	265	285	280	321	494
Tysiący rubli	2516	2447	2359	3328	4162
Cena za pud rubli	8,80	8,58	8,42	10,36	8,42
Tkaniny jedwabne i półjedw.					
Tysiący pudów	3,6	5,6	5,8	6,9	8,4
Tysiący rubli	3006	4191	4075	4676	5953
Cena za pud rubli	835,00	748,59	702,58	677,68	708,69
Tkaniny wełniane i półwełn.					
Tysiący rubli	7827	11095	11676	10198	12384
Trykotaże					
Tysiący pudów	25	34	40	49	61
Tysiący rubli	2783	4379	3564	7214	7969
Cena za pud rubli	111,32	128,79	139,10	147,22	130,60
Ogólna wartość przywozu gotowych tkanin w tys. rubli	21529	30073	35451	34758	42656

Serga KALODONT

Niezbędny KREM i ELIKSIR do ZĘBÓW
• Utrzymuje zęby białe, czyste i zdrowo.

żądać wszędzie

Tak znaczny przywóz z zagranicy towarów, których wyrób w Rosyi stanął już na wysokim poziomie, tak pod względem ilości jak też jakości produkcji tłumaczy się przede wszystkim zmiennością mody, do której fabrykanci zagraniczni przystosowują się z natury rzeczy łatwiej i prędzej od wytwórców krajowych. Wszakże ważniejszym może czynnikiem jest tu nieustanny postęp techniczny zagranicznych fabryk i pomysliwość ich kierowników. Na tę ostatnią nie poradzi nawet wysokie cło rosyjskie, wynoszące dla niektórych perkalików około rubli 40 za pud (98 kop. za funt) t. j. 50 proc. i więcej wartości wyrobu.

Z WARSZAWY.

* Podrożenie chleba.

Wczoraj piekarze warszawscy podnieśli cenę chleba o kopiejkę na funcie.

Właściciele większych piekarni twierdzą, że przyczyną podrożenia chleba są wysokie ceny obecne zboża, i że prawdopodobnie ceny pójdą jeszcze więcej w górę.

Wtajemniczeni jednak mówią, że nie w tem tkwi przyczyna, gdyż w razach potaniaenia zboża ceny chleba bynajmniej nie spadają, lecz drożyznę wywołała znova syndykata piekarzy warszawskich.

* Udogodnienie kolejowe.

Zarząd kolei wiedeńskiej w celu ułatwienia odbioru towarów, przychodzących koleją kaliską do st. Warszawa, ułożył żeberko przy dworcu kaliskim, na które za specjalną opłatą podstawiane będą wagony dla wyładunku towarów.

Z KROLESTWA.

Początek kłeski. Od kilku tygodni kartofle w Królestwie powiędły już prawie zupełnie. Z tego powodu rozpoczęto kopanie, ażeby uratować co się da. Najstarsi gospodarze nie pamiętają, aby o tej porze zmuszeni byli kopać już kartofle. Plantacje buraków w okolicach, gdzie istnieją cukrownie, trzymały się dotychczas wcale nieźle, pomimo suszy, a choć buraki były mniejsze, lecz zawierały większy procent cukru. Obecnie plantacje buraków gwałtownie więdną i cukrowniom zagraża brak materiału. Kartofle podrożały już w Warszawie o 2 ruble na korcu.

Pożar poczty. W Stupcy zgorzał dom, w którym mieściła się poczta i biuro telegrafu.

Z LITWY I RUSI.

Sprawa „Kuryera Wileńskiego.” Wileński sąd okręgowy na posiedzeniu dnia 20 b. m. zatwierdził konfiskatę № 41 „Kuryera Wileńskiego” za umieszczenie w nim artykuł p. t. „Nowe pogłoski o p. Stołypinie,” a redaktora odpowiedzialnego p. Napoleona Roube pociągnął do odpowiedzialności sądowej według art. 1034 kodeksu karnego.

Kara za uczenie. Władysława Arcikowskiego z Cudnowa za to, iż dźiatwę katolicką uczył alfabetu polskiego, skazał gubernator wołyński na grzywnę 100 rb. lub 3 tygodnie aresztu.

Z CESARSTWA.

Bankructwa w Odesie. „Odeski listok” donosi: Do Odesy przybyli przedstawiciele łódzkich fabryk, wysyłających swoje towary do firm odeskich.

Przyjazd kupców łódzkich związany jest z całym szeregiem bankructw i niewypłacalności firm odeskich w ostatnich czasach.

Szczególnie zawiadła firma „J. Mosznager,” gdyż pasywa jej wynoszą 75,000 rb., w której to firmie głównie zaangażowani są fabrykanci łódzcy.

Jako przyczynę bankructwa firma wskazuje zastój w handlu w miastach południowych Rosyi i niewypłacalności kupców w tych miastach.

Według słów przedstawicieli fabryk łódzkich poniosły one w ostatnich czasach ogromne straty i tylko z powodu bankructw firm, wśród których wiele jest nieuczciwych.

Fabrykanci łódzcy podobno mają zorganizować naradę, w celu opracowania środków, chroniących przemysł łódzki od bankructw.

Hr. Ronikier pod zarzutem zbrodni.

Sam Ronikier w akcie oskarżenia wygląda ogromnie brudno i niecznie. Sprawdzono już, że stare dywany, którymi drzwi były osłonięte, nabył u Fajgi i Abe Gutnajerów w końcu lutego 1910 roku, ale plan morderstwa był ukntny dużo wcześniej. Posłaniec Dymitry Dudzik z Lublina zeznał, że hr. Ronikier obmyślał dokładnie, o dokonaniu w Warszawie jakiejś ciemnej sprawy.

Według opowiadania tego świadka, mniej więcej w sierpniu 1908 roku pewnego razu, pod wieczór, hr. Bohdan Ronikier, dobrze znany Dziadziukowi już w ciągu kilku lat, zawałał go do siebie na ulicy i wszczął dłuższą rozmowę, podczas której zdążyli przejść razem kilka ulic, wyjść na krańce miasta i powrócić. W ciągu rozmowy hr. Ronikier powiedział, że Dziadziuk mógłby zarobić 500 rb. i zabezpieczyć sobie w ten sposób starość, gdyby zgodził się oddać do zupełnego rozporządzenia hr. Ronikiera i jeździć z nim zarówno na wieś jak i do Warszawy. Kiedy Dziadziuk odpowiedział, że nie może przyjąć tej propozycji ze względu na słabe zdrowie, hrabia prosił go, aby poszukał w jakiejś podejrzanej sferze młodego człowieka, któryby się zgodził oddać mu się zupełnie, jeździć wszędzie, dokąd go weźmie, albo pośle hr. Ronikier, aby znał plan Warszawy, zapamiętywał dobrze wskazane osoby, umiał samodzielnie układać listy i depesze — nie bał się broni i w razie jakiegos „wypadku” mógł „machnąć” zagranicę. Za wyszukanie takiego człowieka hr. Ronikier obiecywał hojnie wynagrodzić Dziadziuka.

Dziadziuk jednakże nie dostarczył mu żądanej ciemnej osobistości.

Nietylko jednak jeden Dziadziuk dostarczył sędziemu śledczemu materiału dowodowego, że hrabia nosił się z zamiarem jakiejś zbrodni strasznej. Redaktor jednego z pism humorystycznych w Lublinie, Aleksander Krotkie, prowizor farmacji, zeznaje, że w początku 1910 roku będąc w Lublinie na dworcu kolejowym, spotkał tam hr. Bohdana Ronikiera, rozmawiającego z oficerem straży ziemskiej. Rozmowa dotyczyła z początku nieszczęśliwego wypadku z obywatelem miejscowym Swieżawskim, następnie zaś hr. Ronikier sprowadził ją na tematy ogólne i zaczął szczegółowo wypytywać swego rozmowcę, z jakich oznak można rozpoznać samobójstwo i, ten, albo inny rodzaj zbrodni oraz jak szybko następuje śmierć od aderzenia kijem i od kuli; objaśniał przytem, że wiadomości te potrzebne mu są, ponieważ pisze romans kryminalny.

W początkach 1910 r. usiłowania w kierunku doprowadzenia do skutku powziętego morderstwa dojrzały zupełnie w Ronikierze.

Według zeznań domowników hr. Ronikiera, furmana jego Platona Łańczuka, wychowawczyni dzieci Jadwigi Bliwierówny i innych, Ronikier, od czasu, jak zamieszkał w swoim majątku po ożenieniu się w 1906 r., jeździł do Warszawy nader rzadko, a przytem zawsze razem z żoną. Tymczasem przez ostatnie dwa miesiące przed zabójstwem Stanisława Chrzanowskiego, wycieczki jego ze stacji Chelm koleją wogóle stały się częstsze, jak zeznał na śledztwie tragarz z tej stacji Władysław Kowalski, którego przeważnie używał hr. Ronikier; w szczególności stały się częste wyjazdy hr. Ronikiera do Warszawy dokąd teraz już zaczął jeździć sam, bez żony.

Łącznie z tem wykryto, że hr. R. chciał już wynająć w Warszawie lokal w hotelu, żądając dwóch numerów z oddzielnym wejściem, pod warunkiem zachowania tajemnicy co do osoby wynajmującego lokal i niemeldowania go. Tak zeznał: właściciel hotelu Lipskiego, Bielańska 3, Paciorkowski i szwajcar tegoż, Banasikowski. Było to na miesiąc przed zabójstwem Chrzanowskiego. Paciorkowski odmówił, motywując koniecznością zameldowania. W wydziale śledczym przy konfrontacji Paciorkowski poznał w hr. R. osobę, która chciała wymieniony lokal wynająć.

Przed zabójstwem chciał hr. Ronikier uplanować dowód swojej nieobecności w Warszawie w dniu dokonania zbrodni. Dlatego wynajął dnia

9 maja w Hotelu Polskim numer, który zajmował do dnia 13 maja. Zbadani jednak co do pobytu hr. R., świadkowie zeznali: numerowy, szwajcar i służący hotelu, że hr. R. przyjechał 9 maja, wyjechał zaś 13. W ciągu tych dni jednak ani jednej nocy nie spędził w hotelu. Przyjechał 9 maja o godz. 5 po poł., umył się, oczyścił, zamknął numer na klucz i wyszedł na miasto. Następnie 11 maja hr. R., nie wchodząc do numeru, o godz. 12 w poł. zapytał tylko szwajcara, czy niema listów lub depesz i znów wyszedł na miasto. Następnie służba hotelowa widziała hr. R. tylko w przeddzień zabójstwa, 12 maja, o godz. 9 wieczorem i 13 maja (w dzień zabójstwa) o godz. 9-ej wiecz., kiedy hr. R. pośpiesznie wszedł do kantoru, zapłacił, oddał klucz i wyjechał.

Prokurator wyciąga z tego wniosek, że hr. Ronikier, poczynając od 9 maja, stale przyjeżdżał codziennie z Lublina do Warszawy i z powrotem (pociąg z Lublina do Warszawy odchodzi o godz. 12 z minutami w nocy, z Warszawy do Lublina o godz. 3 m. 23 po poł.). Jeżeli więc hr. R. wyjechał z Lublina nocą (ani jednej nocy nie nocował w hotelu), był na 7 rano w Warszawie; wyjechawszy następnie z Warszawy o godzinie 3 m. 23 po poł., był o 9-ej z powrotem w Lublinie. I służba hotelowa widziała hr. R. tylko w czasie po przyjeździe pociągu z Warszawy i przed odejściem pociągu do Warszawy, to jest między 9—12 wieczorem.

Ustalono również, że w czasie pobytu hr. R. w Lublinie, w hotelu zatrzymała się jakaś kobieta (osoba jej nie wykryta), z którą hr. R. był w restauracji i z którą wyjechał do Warszawy.

Kiedy zbrodnia została dokonana i policya śledcza zajęła się jej wykryciem, w prasie ukazały się artykuły, przebąkujące o udziale w zbrodni hr. Ronikiera.

Wówczas zainteresowany wezwał przez telefon do siebie do numeru w nocy z dnia 18 na 19 maja pomocnika naczelnika wydziału śledczego, p. Kurnatowskiego, zaznaczając, że chce z nim pomówić z powodu zabójstwa Chrzanowskiego.

Kiedy Kurnatowski niezwłocznie przybył do hotelu, hrabia przedewszystkiem począł radzić się, co ma robić wobec zjawiających się w prasie aluzji co do udziału w zbrodni krewnych Chrzanowskiego, później zaś wypytywał o szczegóły zabójstwa, wyjaśnione już przez śledztwo. W rozmowie tej Kurnatowski między innymi wyraził przypuszczenie, że nieboszczyk został przyprowadzony do pokoiów umeblowanych po schodach frontowych, na co hr. Ronikier odparł: „s ktoś otwierał drzwi do pokoiów umeblowanych: przecież są tam drzwi zamknięte i trzeba dzwonić”. Kiedy Kurnatowski z kolei zapytał hrabiego, o jakich drzwiach mówi, ten zmieszał się i odpowiedział coś, co nie miało związku z rozmową.

Kiedy Kurnatowski wychodził od hr. Ronikiera po dwugodzinnej rozmowie, ostatni wyszedł odprowadzić go do schodów, a przytem uznał dla czegoś za potrzebne przedstawić mu się, jako dobrego znajomego byłego referenta policji śledczej w Warszawie, Grłna, dodając: „choć z panem mało jestem znajomy, lecz przypuszczam, że będzie pan przychylny dla rodziny Ronikierów”, poczem, mocno ściskając rękę Kurnatowskiemu, powiedział po polsku: „skręć pan tej sprawie łeb!”

Następnie, widząc się z Kurnatowskim i Kowalikiem już po aresztowaniu w areszcie policyjnym, Ronikier powiedział pierwszemu, że o oczekującym go aresztowaniu wiedział już u siebie w majątku, siadając do powozu, aby jechać do Warszawy. Na pytanie Kurnatowskiego o przyczynach tego, odpowiedział, że to jego rzecz; Kowalika zaś wypytywał, czy będzie on poszukiwał osoby, która kupowała dywany do pokoiów umeblowanych i zapomniał przytem, że gdyby on sam, Ronikier, dokonał zbrodni, nie wtajemniczałby w tę sprawę obcych ludzi. Następnie, uspokoiwszy się nieco, począł prosić Kowalika, aby ten zapomniał o rozmowie i nie zeznawał o niej przed sądem.

Zanim przejdziemy do oceniania tej wstrętnej sprawy i oświetlania najróżnorodniejszych jej stron, musimy przedewszystkiem zwrócić uwagę na tych właścicieli pokoiów umeblowanych, którzy otrzymują zezwolenie władzy, a więc i pewną sankcyę, nie dając żadnej gwarancji moralnej.

Pokoje umeblowane służą zwykle dla biedniejszej i mniej zamożnej często publiczności, która

zupełnie niesłusznie wytworzyła sobie pojęcie, że są one tańsze od hoteli.

Może i jest jakaś drobna oszczędność, zatrzymując się w takich pokojach, ale niema najmniejszej pewności, czy nie wpadnie się w jaką pułapkę, zastawioną na ludzi, jak to było w pokojach przy ulicy Marszałkowskiej.

To, cośmy powyżej zaznaczyli o sprawie Ronikera, potwierdzają zeznania świadków, przesłuchanych wczoraj w sądzie okręgowym warszawskim. Po zeznaniach świadka Zielińskiego, przesłuchano rewirowego Kulickiego. Była to pierwsza urzędowa osoba, którą Zawadzki zawiadomił o śmierci Chrzanowskiego. Nie on nowego nie przysporzył nad to, co potem ujawniło śledztwo. Po nim pytano o szczegóły komisarza X cyrkułu, Szpiganowicza i jego pomocnika, Gawryłowa, który stwierdził kłamstwo Zawadzkiego przy śledztwie.

Naczelnik wydziału śledczego, p. Kowalik i jego pomocnik, p. Kurnatowski, potwierdzili wszystkie fakty, które do śledztwa ujawnić się dały.

Ujawniło tylko to śledztwo, że kiedy p. Kurnatowski badał p. Chrzanowską (matkę zamordowanego) i napomknął o mordercy, charakteryzując jego postać, ona wykrzyknęła: „Mój Boże! Czyżby to miał być on? Jedno nieszczęście sprawdza drugie“. Nie wypowiedziała jednak wyraźniej, o kim myślała.

Świadek Suszyński, urzędnik wydziału śledczego, nakreślił obraz, w jaki sposób zdobył materiały w Lublinie, obciążający silnie Ronikiera. Ciężko złości obwinia zeznanie teścia Bolesława Chrzanowskiego, który zaznacza:

— Wszystko, co mógłbym w tej sprawie powiedzieć, powiedziałem już na śledztwie. Tutaj jeszcze raz powtarzam, że o zabójstwo syna mego oskarżam Ronikiera i jego spółkę—oni jedni mogli to uczynić.

Prokurator: Jaki był charakter syna pańskiego?

Świadek: Najczystszy, najszlachetniejszy. Mogą to potwierdzić wszyscy.

— Czy zdarzało się, ażeby syn pański sam wychodził?

— Nie, nigdy nie podobnego nie zdarzyło się. Chodził zawsze z nami.

— Czy dawno pan znał hr. Ronikiera?

— Naturalnie, był przeciwieństwem naszym, widywaliśmy go bardzo rzadko, póki nie zaczął bywać u nas, jako konkurent do ręki córki naszej.

— A więc zaczął bywać u państwa już jako konkurent?

— Tak, ale zgodę otrzymał dopiero po roku.

— Ostatecznie jednak zgodził się pan na to małżeństwo?

— Zgodziłem się, gdyż w domu z tego powodu bywały bardzo przykre zajścia. Raz nawet po takim zajściu dostałem prawie ataku paralitycznego.

— Kiedy mówił pan po raz pierwszy z Ronikiem o majątku swoim?

— Nigdy. Nje pozwalałem mu dotykać mojej kieszni i nie zaglądałem do jego kieszni. Pisałem tylko do matki jego, że córka moja może otrzymać 100,000 rb. i że nie dostanie tej sumy w gotówkę, a tylko będę wypłacał jej rentę 5,000 rb. rocznie.

— Czy w liście tym określił pan swój majątek i na ile?

— Określiłem. Zdaje mi się, że na sumę 700 tysięcy rubli.

— W jakim celu pisał pan ten list?

— Zrobiłem to aby małżeństwo nie doszło do skutku.

Dalsze zeznania Bol. Chrzanowskiego, jak również jego żony podamy w numerze następnym.

Teatr Popularny.

„Beben“ — komedia w 4 aktach Piotra Webera i K. de Goise.

Dobrze znana w europejskim świecie teatralnym spółka autorów francuskich, Piotr Weber i K. de Goise, wypuściła w roku zeszłym nową lekką komedię, zatytułowaną „La gamine“ co tłumaczy polski przerobił na „Beben“. Dzięki mistrzowskiej robocie scenicznej, umiejętnie ujętym typom ze świata artystycznego i prowincji, spo-

rej dozie lekkiej satyry na stosunki francuskie, przyczem nie pominięto ani świętoszków ani policyi, a przede wszystkim dzięki humorowi w dialogu i komicznym, nader zręcznie pomyslanym sytuacyom, sztuka ta na wszystkich scenach europejskich cieszy się olbrzymim powodzeniem.

Teatr popularny we wtorek ubiegły wystawił ją w Łodzi z artystką teatru krakowskiego panią Jarszewska w roli tytułowej.

Fabula sztuki polega na miłości młodego, zaledwie 16-letniego dziewczęcia, wychowywanego w zapadłej prowincji w Cap Martin przez ciotki świętoszki, jaką zapalała ku Maurycemu Delanoy, słynnemu malarzowi, spędzającemu wakacje letnie w domu jej ciotek. Koletta, tak się wabi ów bęben, obdarzona żywym temperamentem, z wybitnymi zdolnościami do malarstwa, zwróciła na siebie uwagę Delanoya, który zaczął udzielać jej wskazówek artystycznych, przynajmniej talent i radził go nie zmarnować, obiecując, że w każdej chwili liczyć może na jego pomoc.

Ciotki zgorżone postępowaniem Koletty, z porady miejscowego proboszcza pragną wydać ją za mąż za niejakiego Alcydesa pisarza u notaryusza, wychowanego bardzo skromnie przez rodziców Pingois, również świętoszków. Koletta wzdyga się na samą myśl zaślubienia Alcydesa, niedołężnego mamięgo synka, a mając do wyboru wstępnego dla siebie małżonka lub klasztor ucieka do Paryża pod opiekę Maurycego Delanoy, którego tym swoim wybrykiem w niemały wprowadza kłopot.

Na tem tle zręcznie autorzy francuscy rozsnuli wyborną lekką komedię, po mistrzowsku zbudowaną, której jedną z największych zalet jest znakomite przeprowadzony i uplastyczniony proces przeobrażania się nieopatrzności i swawolnego podlotka w kobietę zdolną do najczystszej miłości i poświęceń.

Pani Jarszewska rolę tę, którą z olbrzymim powodzeniem kreowała w Warszawie, przeprowadza z artyzmem niepośledniej miary. Szczerocść, prostota, subtelna finezyja przy najzupełniejszym opanowaniu roli zarówno pod względem technicznym, jako też i psychologicznym — oto zasadnicze zalety gry pani Jarszewskiej. Szkoda wielka, że na scenie popularnej nie znalazła pani Jarszewska godnego siebie partnera w roli Piotra Geraln, towarzysza jej lat dziecińczych, którą pan Kotecki zagrał dość blado. O wiele za to lepiej wywiązał się z zadania p. Rydzewski w roli Maurycego Delanoy, dobrze ujętej i szlachetnie traktowanej.

Z dalszej obsady wyróżnić należy bardzo dobrą w ujęciu typu, poprowadzoną z dużym umiarem łatwych do przejąskrawienia ról grę świętoszek, ciotek Koletty: Aglae (p. Różańska) i Hortensya (p. Dąbrowska).

Całość komedii szła gładko, ale wypadaloby przyspieszyć tempo.

Stanisław Łąpiński.

KALENDARZYK TERMINOWY.

IMIONA SŁOWIAŃSKIE. Dziś Domoślawy. Jutro Radoszlawy. W sobotę Soblehora.

TEATR POLSKI A. Zelwerowicza (Cegielniana 63). Dziś otwarcie sezonu: „Samuel Zborowski“, dramat J. Słowackiego, z prelekcją W. Feldmana. Początek o godz. 8 min. 15 wieczorem.

— Jutro „Trójka hultajska“, widowisko klasyczne J. Nestroya. Początek o g. 3 po poł. — „Samuel Zborowski“. Początek o godz. 8 min. 15 wieczorem.

— W sobotę dla młodzieży „Grażyna“ A. Mickiewicza. Początek o godz. pół do 4 po poł. — „Samuel Zborowski“. Początek o godz. 8 min. 15 wieczorem.

TEATR POPULARNY. (Konstantynowska nr. 16). Dziś „Beben“. Początek o godz. 8 min. 15 wieczorem. Jutro „Zawisza Czarny“. Początek o g. 3 po poł. — „Beben“. Początek o godz. 8 min. 15 wieczorem.

— W sobotę „Ulani ks. Józefa“. Początek o godz. pół do 4 po poł. — „Krakowskie zuchy“, wodevil z tańcami i śpiewami. Początek o godz. 8 min. 15 wieczorem.

ZEBRANIA. Dziś zebr. komiteta „Dnia ubogich“ (Spacersowa 21).

TOW. ZWOL. SPORTU (Piotrkowska 108). Jutro zawody gimnastyczne, o godz. pół do 10 rano. W sobotę wieczornica z popisem gimnastycznym. Początek o godz. pół do 9 wieczorem.

„LIRA“. Jutro zabawa ogrodowa w parku „Zródlika“ na korzyść pogorzalców. Początek o godz. 2 po południu.

ZE STRAZY. Jutro o godzinie 7 rano ćwiczenia III oddziału łódzkiej straży ogniowej ochotniczej w domu rekwizytowym tegoż oddziału.

MUZEUM NAUKI I SZTUKI (Zielona 8), otwarte codziennie od g. 4 pp. do 10 w.; w niedziele i święta od g. 12 w poł. do 10 w.

Z powodu jutrzejszej uroczystości Narodzenia N. M. P., następny numer „Rozwoju“ wyjdzie w sobotę o zwykłej porze.

KRONIKA.

(f) W sprawie traktatów handlowych. Komitet giełdowy warszawski, Towarzystwo przemysłowców i Centralne T-wo rolnicze rozesłały odezwę, omawiającą sprawę prac przygotowawczych do odnowienia traktatów handlowych.

W odezwie swej towarzystwa te komunikują, że za wspólnem porozumieniem postanowiły przedsięwziąć szereg badań nad warunkami w jakich rozwija się i pracuje nasze rolnictwo przemysł i handel w stosunku do cel przywozowych i wywozowych w Rosyi, Niemczech i Austrii.

Organizacje te proszą fachowców o dostarczenie informacji danych statystycznych i uwag, jakie praktyka i doświadczenie im nasunęły, jak również i umotywowanych dezyderatów, tak co do opłat celnych, jako też co do ogólnych warunków, formalności i manipulacji, praktykowanych przy czynnościach przewozu towaru przez granicę w jedną lub drugą stronę.

Kancelarye wymienionych organizacji znajdują się: Komitetu giełdowego (Królewska № 14), Centralnego T-wa rolniczego (Erywańska № 16) i T-wa przemysłowców (Boduena № 2).

Tam więc przesyłać należy informacje i opracowane memoryały.

Mimo, że w Łodzi przy komitecie giełdowym zorganizowała się komisya mająca opracować materiały do odnowienia traktatów, jednak utrzymanie łączności z wymienionymi towarzystwami w Warszawie jest pożądanem, ponieważ wytworzy to ogólny obraz potrzeb Królestwa.

(f) Z komitetu giełdowego. Ministerium handlu i przemysłu nadesłało łódzkiemu komitetowi giełdowemu biuletyn informacyjny w sprawie założenia przedsiębiorstwa bawełny w Tebryzie.

Według doniesienia konsula, chwila teraźniejsza bardzo jest dogodna dla naszych przemysłowców do urzędzenia w Tebryzie przedsiębiorstwa bawełny, trzeba się jednak z tem pośpieszyć, albowiem takie same zamiary żywi berlińska firma „Sinneman“, zamierza mianowicie postawić w Tebryzie drugą niemiecką przedsiębiorstwo bawełny.

Postawiona niedawno w Tebryzie przez firmę „Sinneman i Mossig“ przedsiębiorstwo dla jednego z kupców miejscowych pracuje bardzo intensywnie i wyrabia na dobę do 80 batmanów (14 pudów) przędzy, sprzedawanej łatwo na rynku tebryskim po cenach niższych, aniżeli ceny towarów przywożonych. Przedsiębiorstwo, o której mowa, daje 60 proc. dochodu.

(x) Do wyjaśnienia powodów olbrzymiego strajku angielskiego, świeżo zażegnanego, przyczyną się zestawienie płac, pobieranych przez niższą służbę kolejową w Trójjednym Królestwie. Angielskie ministerium handlu ogłasza corocznie w końcu grudnia sprawozdanie za rok poprzedni. Otóż z tych sprawozdań urzędowych wynika, że płace w ciągu jedenastu lat, od 1899 po 1909 włącznie pozostały bez zmiany, przeciętno po 25 szylingów 10 pensów na tydzień, kiedy tymczasem ceny wszystkie szły ciągle w górę. Bogacili się producenci, ażebrali pracownicy. Dopiero ciężkie wstrząśnienie ogólne skłoniło do reform. Dziś podobny widok przedstawia Francya.

Należy mieć nadzieję, że jednak z czasem rządy krajów ucywilizowanych nauczą się kierować gospodarstwem społecznem tak, żeby nie dopuszczać do groźnych zmian w równowadze ogólnej.

(w) Wystawa ruchoma. Przedwczoraj wieczorem zwołane zostało do lokalu Stow. techników zebranie organizacyjne komitetu miejscowego wystawy ruchomej. Inicytorzy rozesłali kilkadziesiąt zaproszeń do przedstawicieli rękodziel i przemysłu łódzkiego, jak również do ciał zbiorowych, jak cechy, stowarzyszenia zawodowe itp. Na zebranie przybyło jednak zaledwie ośm osób, skutkiem czego utworzenie komitetu nie mogło dojść do skutku.

Dziwna jest zaiste obojętność mieszkańców naszego grodu dla wystawy, której celem jest przedstawienie produkcji krajowej. W miastach, w których gościła już wspomniana wystawa, miejscowi wytwórcy umieszczali wyroby swe na wy-

stawie i znajdowali na nie chętnych nabywców. Zaznaczyć zaś trzeba, że zarząd wystawy nie pobiera żadnych opłat od miejscowych wystawców. Wytwórcy przeto, zwłaszcza drobni, mają nadzwyczaj łatwą okazję swych wyrobów.

Wystawa ta nie jest też bez znaczenia dla wielkiego przemysłu naszego miasta, po objęciu bowiem Królestwa, wystawa udaje się na Litwę i do Cesarstwa; przyłączywszy więc do ruchomej wystawy okazy swej wytwórczości, przemysłowcy nasi będą mieli tanią reklamę w licznych miastach Litwy i Cesarstwa.

Zdaje się przeto, że tylko niezrozumieniem własnych interesów tłumaczyć możemy dotychczasową obojętność dla wystawy wytwórców łódzkich.

Inicytorzy wystawy ruchomej w niedługim czasie raz jeszcze zwołają zebranie organizacyjne. Życzyć im należy, aby usiłowania ich tym razem odniosły pożądaną skuteczną.

(c) **Ze sprawozdania inspektorów fabrycznych,** złożonego oddziałowi ministerium handlu i przemysłu, dowiadujemy się, że liczba robotników w gubernii piotrkowskiej za ostatnie dziesięciolecie wzrosła o 35 proc. Przeciętny zarobek roczny robotnika w gubernii piotrkowskiej wynosi 322 rb. Z innych gubernij przemysłowych w państwie rosyjskiem w gubernii petersburskiej zarobek robotnika wynosi 355 rb., w moskiewskiej — 243 rb. i we wladimirskiej 186 rb.

(—) **Rozgałęzianie kolei łódzkiej.** Towarzystwo akcyjne kolei fabryczno-łódzkiej, w chwili obecnej weszło w fazę najenergiczniejszych starań o rozszerzenie sieci i terenów eksploatacyjnych.

Wiadome już są zabiegi o pozyskanie kierunków pomiędzy Łaskiem i Pabianicami, Wieruszewem i Wieluniem, o które stara się też nowo założone Towarzystwo kolei wieruszowskiej w osobach hr. Władysława Potockiego i p. Szadkowskiego, starania zaś te od lat dwu już powstrzymują wydanie ostatecznej decyzji przez władzę petersburską.

Obecnie znów ta stara kolej czyni starania o budowę nowej linii ze Słotwin przy złączeniu się kolei fabryczno-łódzkiej z dąbrowską do Radomia.

Budowa kolei normalnej w kierunku od Słotwin do Radomia byłaby wielce pożądaną i korzystniejszą od kolejek podjazdowych.

(—) **Zmiany kolejowe,** Według opracowanego rozkładu jazdy pociągów na sezon zimowy r. 1911 — 1912 na kolejach w Królestwie nastąpi kilka zmian w tym celu, żeby ustanowić na stacjach krańcowych lepszy czas dla krzyżowania się pociągów, odchodzących w innych kierunkach.

Następnie zwrócono uwagę, że podróźni w obwodzie kijowskim, udający się za granicę, kierują się wyłącznie na Wołoczyska i dalej przez Austryę. W ten sposób na dochód kolei austriackich przypada znaczna część opłaty za przejazd kijowian. Aby odciągnąć ich od kolei austriackich, w sezonie zimowym ustanowiona będzie specjalna komunikacja osobowa bezpośrednia pomiędzy Kijowem przez Brześć lit., Łuków a st. Granica kolei nadwiślańskich,

Do takich pociągów będą dodane wagony klasy I i II, a cena przejazdu z Kijowa do Granicy będzie daleko niższa, niż z Kijowa do Wołoczysk i Grodna. Dalej uznano za konieczne powiększenie szybkości pociągów pomiędzy Warszawą i Kijowem, oraz pomiędzy Odesą i Warszawą.

W tym celu na koleje południowo-zachodnie będą wysłane specjalne szybkie parowozy.

Zwrócono również uwagę na konieczność powiększenia pospiesznych pociągów na dystansie Koziatyn — Kowel — Lublin, zawsze przeprowadzonych podróżnymi.

Nakoniec w sezonie zimowym ustanowiona będzie bezpośrednia komunikacja osobowa pomiędzy Warszawą i Taszkentem w wagonach kl. I i II.

(a) **Z giełdy.** Wczoraj po południu zapowiedziano posiedzenie łódzkiego komitetu giełdowego z udziałem zaproszonych przemysłowców i bankierów.

Z 36 zaproszonych przybyło zaledwie dziesięć osób. W gronie tem omawiano sprawę wznawienia dawnych zebrań giełdowych; finansisci i bankierzy bowiem odczuwają brak odpowiedniego

miejsca, gdzieby mogli stale porozumiewać się co do różnych tranzakcyj handlowych.

Ponieważ uznano za pożądaną, aby sprawę tę omówić wyczerpująco przy liczniejszym udziale przedstawicieli świata przemysłowo-handlowego, postanowiono zwołać drugie zebranie w komitecie giełdowym, w dniu 13 b. m. o godzinie 5 po południu.

(x) **Dzień ubiegich.** Sekcja dekoracji miasta, urządzająca konkurs wystaw okiennych, zawiadamia pp. przemysłowców, kupców i rzemieślników, że zapisy do konkursu przyjmowane będą tylko do wtorku, dnia 12-go b. m. Zgłoszenia przyjmują: firma „Petersilge, Hessen i Manitus“ Piotrkowska № 90, oraz kierownik sekcji p. Henryk Fraenkel, Piotrkowska № 53, tel. 613.

Dotychczas zgłosiło udział w konkursie kilkadziesiąt firm.

(a) **Z Tow. opieki nad dziećmi.** Wczoraj, o godzinie 9 wieczorem, w lokalu przy ul. Miłsza № 16, odbyło się posiedzenie zarządu pod przewodnictwem wiceprezesa ks. A. Gniazdowskiego, w celu rozważenia sprawy budowy własnego gmachu. Ze względu na to, że w dniu 1 lipca r. p. wyekspiruje kontrakt najmu teraźniejszego domu przy ul. Miłsza na przytułek a podobnego lokalu w mieście trudno byłoby znaleźć na dogodnych warunkach, zarząd przyszedł do wniosku, iż zmuszony jest jaknajprędzej przystąpić do budowy własnego domu za miastem.

Towarzystwo posiada już zakupiony plac przestrzeni 6 morgów w Kałach pod Kochanówką, chodzi tylko o zdobycie funduszu, umożliwiającego rozpoczęcie robót.

Nie rozporządzając na razie odpowiednią sumą, zarząd postanowił zwrócić się do tutejszego społeczeństwa o udzielenie pożyczek procentowych lub ofiar. Towarzystwo opieki nad dziećmi przedstawia dostateczną gwarancję dla wierzycieli.

Posiada ono bowiem dwa place przy ulicy Radwańskiej, ofiarowane przez panią G. Geyerową, wartości najmniej 16,000 rubli oraz własny grunt oszacowany od 6 tysięcy rubli. Zarząd Gniazda rozporządza gotówką 4,000 rubli, rozmiary projektowanej pożyczki określono na 13 do 15 tysięcy rubli. Nie wątpimy, że społeczeństwo tutejsze poprze gorliwe zabiegi zarządu humanitarnej instytucji i pośpieszy z pomocą w postaci pożyczek procentowych, które spłacone być mają w ciągu lat 3-ich, lub też ofiar jednorazowych.

Plany gmachu na przytułek opracował inżynier F. Pałaszewski, koszty budowy domu z urządzeniem wodociągów, kąpieli i t. d. obliczono na 30,000.

(m) **Żydowskie Towarzystwo dobroczynności.** W sierpniu kasa pożyczkowa Towarzystwa wydała 106 pożyczek, ogółem 6900 rb.. Zwrócono jej 7098 rb. 19 kop. Tania kuchnia wydała 127 obiadów bezpłatnych i 5419 płatnych, po 3, 4, 5 kop. za obiad. Do tych obiadów Towarzystwo dopłaciło 243 rb. 90 kop. Wsparć jednorazowych i stałych udzieleno 409, ogółem rb. 1012 kop. 50.

Schronienie inwalidów i kalek przytuła 15 pensjonarzy, na których wydało 141 rb. 60 kop. Ofiar na rzecz Towarzystwa złożono 4784 ruble 6 kop.

(a) **Związek brukarzy w Łodzi.** Gubernator piotrkowski zatwierdził ustawę związku brukarzy w Łodzi (artel). Zadania związku są następujące:

1) zabrakowywanie ulic, placów i podwórz kamieniem polnym i granitowym, kostkami drewnianymi lub innym jakim materiałem, który uznany będzie przez specjalistów za trwały i odpowiedni do takich robót; 2) naprawy bruków; 3) urządzenia i naprawy chodników, podziemnych rur betonowych, kanałów i mostów; 4) roboty wchodzące w zakres specjalności brukarzy przy budowie dróg żelaznych; 5) urządzenia szos i naprawy dróg; 6) wszelkie roboty ziemne i t. p.

Działalność Związku może być rozpoczęta wówczas, gdy będzie co najmniej 20 członków. Środki związku stanowią: kapitał obrotowy, zapasowy i zapomogowy.

Kapitał obrotowy tworzy się z wkładów członkowskich w rozmiarze 1500 rubli każdy i z sum zarobionych. Kapitał ten przeznaczony jest na wynajęcie lokalu, kupno materiałów, narzędzi, wypłacanie zarobku członkom i robotnikom, regulowanie rachunków bieżących.

Kapitał zapasowy tworzy się z corocznych

odliczeń procentowych od czystego zysku, w rozmiarze określonym przez zebranie ogólne i z kar nakładanych na brukarzy. Kapitał ten przeznaczony jest na umorzenie strat, których nie pokrywają dochody bieżące.

Kapitał zapomogowy tworzy się za pomocą odliczeń procentowych z czystego zysku w rozmiarze określonym przez zebranie ogólne i służy do wydawania zapomóg potrzebującym pomocy członkom arteli.

Członkami Związku mogą być osoby pleci obu liczące najmniej lat 17. Liczba członków może być nieograniczona.

Odpowiedzialność wszystkich członków jest jednakowa.

W razie zamknięcia Związku kapitały i majątek jego rozdzielone zostają między członkami w porządku ustanowionym przez zebranie ogólne lub też oddane na cele użyteczności publicznej.

Założycielami związku są pp. Józef Szezeńiak, Piotr Kulisz, Andrzej Rakowiecki, Stanisław Jankowski i Oskar Stefanus.

(x) **Ze Stow. nauczycieli chrześcijan.** Biuro pośrednictwa pracy przy Stowarzyszeniu nauczycieli chrześcijan (Konstantynowska № 5) poleca nauczycieli i nauczycielki języków obcych przedmiotów szkolnych, muzyki, malarstwa. Biuro otwarte codziennie od 6—8 i pośredniczy bezpłatnie.

(x) **Z Towarzystwa muzycznego im. Chopina.** Założyciel, organizator i dotychczasowy dyrektor Towarzystwa muzycznego im. Chopina, Tadeusz Joteyko podał się do dymisji.

Przyczyną tego kroku jest zamale poparcie materialne Towarzystwa ze strony ogółu w stosunku do celów, dla jakich dyr. Joteyko instytucję tę stworzył. Towarzystwo muzyczne im. Chopina traci w dyrektorze Joteyce doświadczonego i prawdziwie oddanego kierownika.

Wiadomość podana przez niektórych dzienniki łódzkie o zaangażowaniu na to stanowisko pana Alfonsa Brandta jest przedwczesna.

(x) **Towarzystwo śpiewacze „Dzwon“**, istniejące przy kościele Przemienienia Pańskiego w Nowych Chojnach, urządza zabawę dla swych członków i wprowadzonych gości w ogrodzie Kiejnicha przy ulicy Rzgowskiej.

(a) **Z Towarzystwa krajoznawczego.** Onegdaj o godzinie 8 wieczorem odbyło się posiedzenie zarządu pod przewodnictwem prezesa p. Józefa Adamowicza.

Członek zarządu p. Bronisław Jasiński zakomunikował zebraniem, że liczba zgłoszeń na wycieczkę do Kazimierza została zamknięta cyfrą 46 zapisanych kandydatów.

Zapowiedziana wycieczka odbędzie się w nadchodzący czwartek t. j. dnia 7 b. m. Wyjazd koleją fabryczno-łódzką nastąpi o godzinie 6 m. 10 wieczorem.

Postanowiono zwołać zebranie miesięczne członków, w dniu 24 b. m. o godzinie 8 wieczorem, w lokalu własnym. Na zebraniu wygłoszony będzie odczyt o Kaszubach w połączeniu z dyskusją na ten temat.

W celu uporządkowania zbiorów muzealnych postanowiono zakupić kilka gablotek; postanowiono też zamówić trzy kostiumy włościańskie ze wsi Kurowa pod Łodzią (męski, kobiecy i dziewczęcy).

(x) **Ze Stow. majstrów przedzalnichych.** D. 10 września r. b. o godzinie 1-ej po południu w sali „Philadelphia“ przy ulicy Widzewskiej nr. 139 odbędzie się strzelanie do gwiazdy, połączone ze strzelaniem do tarczy dla dam, oraz zabawa taneczna.

(x) **Osobiste.** Łowiczanie, p. Edward Berliner ukończył instytut elektrotechniczny w Tuluzie ze stopniem inżyniera dyplomowanego.

(x) **Z Towarzystwa cyklistów łuzycy.** Wyścigi o tytuł mistrza jazdy odbyły się dnia 25 sierpnia na przestrzeni 50 wiorst, na szosie Zgierz-Głowno. Rezultat wyścigów jest następujący:

P. A. Uliński przybył w 2 godziny 3 m. 29 sekund, p. Gałaj — 2 godz. 4 m. 31 sek., pan Kiermas — w 2 godziny 13 minut 29 sekund, p. K. Domański — w 2 godziny 20 minut 6 sekund.

Dnia 10 b. m. odbędą się również na szosie Zgierz — Głowno wyścigi szosowe.

(a) **Z łódzkiego i-wa entomologów.** W tych dniach odbyło się pierwsze zebranie powakacyjne

w lokalu własnym przy ulicy Piotrkowskiej nr. 299, przy licznym udziale członków.

Po odczytaniu sprawozdania z odbytych podczas wakacji wycieczek, prezes Towarzystwa, p. Edward Korb, zaproponował założenie stacji entomologicznej na gruncie, zaofiarowanym przez p. Stefańskiego, w Rudzie Pabianickiej. W sprawie tej wywiązała się ożywiona dyskusja, po której polecono wybranemu w tym celu komitetowi opracowanie planu i kosztorysu.

W sprawie redakcji następnego numeru „Entomologa Polskiego” odbędzie się nadzwyczajne zebranie w dniu 12 b. m.

(a) **Ze sportu.** W piątek i w niedzielę dnia 8 i 10 b. m. odbędą się matche footballowe między krakowską drużyną „Wisły” a reprezentacyjną drużyną Łodzi.

Zawody te budzą powszechne zainteresowanie, gdyż po raz pierwszy oglądać będziemy na gruncie łódzkim drużynę polską pierwszorzędną wartości. Sport piłki nożnej, mający już zagranaiczną tradycję i odgrywający nieposłednią rolę w ćwiczeniach fizycznych młodzieży, rozwijał się w Galicyi ogromnie, zwłaszcza w Krakowie i Lwowie i nyskał tam prawo obywatelstwa i ogólne poparcie. Tysiące footballistów ćwiczą się w tej grze a błonia krakowskie roją się od młodzieży uniwersyteckiej, gimnazjalnej i rzemieślniczej.

Tak jest w Galicyi, gdzie dawno już zrozumiiano wartość ćwiczeń fizycznych.

Inaczej u nas. Królestwo pozostało daleko w tyle. Posiada wprawdzie szereg organizacji sportowych, które szerzą ideę „w zdrowym ciele zdrowy duch”, organizacje te jednak są przeważnie niemieckie. Związek towarzystw piłki nożnej sprowadził drużynę polską z Krakowa. Członkowie „Wisły” należą do najlepszych footballistów i ustępują tylko „Cracovii”, mistrzowskiej drużynie galicyjskiej.

Zwolennicy footballu będą mieli doskonałą sposobność porównania sprawności fizycznej drużyny krakowskiej i niemieckiej „Germanii” z Wrocławia, która uległa niedawno w Łodzi w stosunku 2:1.

Może widok dzielnych footballistów krakowskich obudzi także i u nas szersze zainteresowanie się tym sportem. Warto więc zobaczyć te zawody, które zapowiadają się bardzo interesująco, gdyż przeciw drużynie krakowskiej walczyć będą najsprawniejsi gracze z miejscowych klubów polskich i niemieckich.

(a) **Z kursów muzycznych.** Dyrektor p. Antoni Grudziński zaangażował na kierowniczkę śpiewu solowego p. Aurelię Szymańską, artystkę opery warszawskiej i scen zagranicznych, oraz znaną nauczycielkę śpiewu.

Do szeregu uczeni jej należą: Borowska (Lwów), Lewicka (opera warszawska), Cwiklińska i inne. Pani Szymańska ukończyła studia w Dreźnie u sławnej Fausty Crespi i włada doskonale językami francuskim i niemieckim.

(a) **Z miasta.** Na zebraniu radnych w magistracie rozpatrywano projekt przedłużenia i zabrukowania ulicy Trębackiej, a tem samem połączenia Dzielnej z Cegielińską. Urzeczywistnienie tego projektu zawisło od bezpłatnego oddania miastu potrzebnych działek gruntu. Czterech właścicieli wyraziło swoją zgodę, chodzi tylko o zgodzenie się p. Dobranickiego, do którego postanowiono zwrócić się z propozycją. Koszty przeprowadzenia i zabrukowania przedłużonej ulicy Trębackiej, która prowadzić będzie do nowego gmachu szkoły handlowej kupiectwa łódzkiego, pokryje magistrat.

(—) **Ostrożnie z owocami.** Prawie wszędzie we Włoszech, w Austrii, na Węgrzech, dla ochrony szczerpów winnych i latorośli przed rozmaitymi chorobami, posypuje się je siarkowym proszkiem i siarkową wodą, która zawiera rozczyn witryolu miedzanego. Środki są same w sobie trujące, którą deszcze tylko częściowo zmywają. Także wiele rodzajów drzew owocowych np. brzoskwiń, śli, moreli, myje się w wielu okolicach płynami trującymi w celu zabezpieczenia ich od robactwa. W porze dojrzewania owoce tych drzew przejmują cząstkę trucizny, a ludzie, którzy je spożywają, nie domyślają się rzeczywistego powodu swych niedomagań, lub mniej więcej groźnych cierpień. Zachodzą natenczas, zależnie od ilości zjedzonego owoca, słabsze lub silniejsze biegunki z wymiotami, bóle głowy i żołądka i t. p.

Zamiast jednak przestraszać się tymi obja-

wami i myśleć o cholercie, należy zachować cierpliwy spokój, pić mleko i poddać się na dzień, dwa, ścisłej diecie. Przedewszystkiem zaś należy przed jedzeniem owoców dobrze go obmyć. Winogrona wymagają szczególnie starannego opłukania, bo choćby nawet nie było w nich witryolu i siarki, to grona przeszły tyle rąk i tyle się na nie zbierało brudu, że o szkodliwe bacyle tam nie trudno.

(h) **Z przemysłu.** W sferach przemysłowych narzekają na pewne utrudnienia przy dyskoncie weksli w bankach miejscowych, czego od dość dawna nie robiono. Wogóle gotówka podróżowała.

(a) **Biura adresowe przy cyrkulach.** Dotychczas istnieją tylko 4 biura adresowe dla 6 cyrkulów policyjnych, od dnia zaś 28 b. m. każdy cyrkul policyjny posiadać będzie wydział adresowy.

W tym celu urządzone będą odpowiednie lokale i ustanowione etaty dla zawiadujących oddziałami po rb. 600 rocznie.

(a) **Zawieszenie wypłat.** W Charkowie zawiesiła wypłaty firma braci Melamedzon, prowadząca hurtową sprzedaż towarów manufakturowych.

Pasywa obliczają na 250,000 rubli. Firma zaproponowała wierzycielom uregulowanie zobowiązań w stosunku 20 kop. za rubla, lecz wierzyciele propozycję tę kategorycznie odrzucili.

Wierzyciele przedsięwzięli energiczne środki, w celu odzyskania strat. Niektórzy fabrykanci, nie chcąc wchodzić w dalsze pertraktacje, nałożyli areszt na znaczną część towarów, znajdujących się w różnych składach.

W tych dniach odbędzie się w sprawie tej „upadłości” zebranie wierzycieli.

— W Słucku zawiesił wypłaty Samuel Katz, właściciel składu towarów sukiennych. Pasywa kilkadziesiąt tysięcy rubli. Ucierpiał firmy manufakturowe.

(f) **Epilog upadłości.** Wczoraj komornik sądu okręgowego p. Sitkiewicz na żądanie syndyka upadłości p. Morozowiczowej właścicielki restauracji „Ermitaż” przeprowadził licytację i sprzedał resztki naczyń i sprzętów firmy.

Jak się dowiadujemy, restaurację tę prowadzić będzie p. Stanisław Klatowski.

(d) **Kradzieże.** Zamieszkały przy ul. Andrzeja nr. 80, Stanisław Moszczyński, w dniu wczorajszym na Zielonym Ryнку kupił sobie łóżko, stół, parę krzesłek i t. p. rzeczy, niezbędnych do mieszkania. Rzeczy te M. złożył na wynajętą resorkę, aby odwieźć je do domu. Po drodze M. wstąpił po zakupy do jednego ze sklepów, polecając woźnicy zachekać na niego. Gdy po krótkiej chwili M. wyszedł ze sklepu, woźnicy z rzeczami już nie było, pedałował bowiem konie i szybko odjechał w nieznanym kierunku. Zawiadomiona policja zajęła się odśledzeniem złodzieja.

— Zamieszkała przy ul. Zawadzkiej nr. 7 Józefa Sobon zawiadomiła policję, że narzeczony jej, Jan Kalusz, przyszedłszy do jej mieszkania, skorzystał z chwilowej jej nieobecności i skradł 34 rb. w gotówiznie, oraz różne drobności, wartości 36 rb., z którymi zbiegł niewiadomo dokąd. Za zbiegiem rozestano listy gończe.

— Z mieszkania Judy Jakubowicza, zamieszkałego w Aleksandrowie, nieznanymi złoczyńcy, wyłamawszy zamki u drzwi, skradli 10 par srebrnych lichtarzy, oraz garderobę, ogółem wartości przeszło 1000 rb.

(h) **Fałszywy alarm.** Wczoraj, o godz. 10 wieczorem wezwano straż ognia na ul. Dzielną nr. 11. Po przybyciu na miejsce wezwanta straż ognia nie znalazła. Był to fałszywy alarm.

(b) **Zapalenie się sadzy.** Wczoraj, o godz. 5 po poł., wezwano straż ognia na ul. Zaskątną nr. 73. Straż stwierdziła, że paliły się sadze.

(h) **Zawalenie się murów.** Po pożarze przy ul. Mikołajewskiej nr. 113, z budynku 3-piętrowego pozostał się tylko szkielet. Wysokie te i długie mury, nie mając nigdzie oparcia, w kilku miejscach częściowo zawalily się. Następstwa te były przewidziane przez straż ognia, wydano przeto odpowiednie rozporządzenia, dzięki czemu uniknięto wypadku z ludźmi.

(a) **Pokasana przez psa wściekłego.** We wsi Julianów, gm. Chojay, pow. Łódzkiego, w domu przy ul. Mickiewicza nr. 7, pies wściekły pokasał 10-letnią Reginę Gierastymowską. Chorą odesłano do lecznicy Palmirskiego w Warszawie; psa zabito.

SZTUKA.

(x) **Teatr popularny.** Dziś we czwartek oraz jutro w piątek wieczorem daną będzie znakomita komedia w 4 aktach p. t. „Beben” z p. Jarszewską artystką sceny krakowskiej w roli tytułowej. Niepospolity humor towarzyszący niemal każdej scenie tej ciekawej sztuki.

W piątek po połud. o godz. 3-iej ukaże się po raz czwarty wspaniały dramat historyczny K. Tetmajera p. t. „Zawisza Czarny”.

W sobotę o godzinie 3¹/₂, pierwsze przedstawienie dla młodzieży po cenach najniższych; odegraną zostanie arcywesoła komedia w 4 aktach ze śpiewami p. t. „Ulani ks. Józefa”. Wieczorem zaś ukaże się po raz pierwszy głośny wodewil ze śpiewami i tańcami w 4 aktach p. t. „Krakowskie zuchy”. Sztuka ta, obfitująca w sceny nader komiczne, z muzyką opartą na motywach swojskiej zdobyła sobie wielkie powodzenie w Krakowie, grana jest bowiem obecnie po raz setny i długo jeszcze utrzyma się na repertuarze dzięki swej aktualności.

(x) **Teatr polski (Cegielińska № 63).** Jutro w piątek odbędą się w teatrze naszym dwa widowiska: o 3 po południu po cenach popularnych daną będzie „Trójka hultajska”, widowisko ze śpiewami i tańcami I. Nestroja, z muzyką Ad. Millera (½ czystego dochodu dyrekcja przeznaczyła na rzecz pogorzalców z Bałut), wieczorem zaś o 8¹/₂ „Samuel Zborowski” po raz drugi.

— W sobotę o 3¹/₂ po południu „Grażyna” powieść litewska A. Mickiewicza (pierwsze w sezonie widowisko dla młodzieży), wieczorem o 8¹/₂ „Samuel Zborowski” po raz trzeci.

— W niedzielę o 3 po południu po cenach popularnych „Trójka hultajska” (½ czystego dochodu na rzecz Resursy rzemieślniczej), wieczorem o 8¹/₂ arcywesoła komedia Jordana „Mysz bez kota”.

— Najbliższą czwartkową premierą będzie najnowszą komedia F. Molnara (autora „Dyabła”) „Gwardzista przyboczny”, w której po raz pierwszy w roli „Artystki” ukaże się b. heroina teatru krakowskiego, p. Helena Arkawinówna.

W próbach: „Stracone zachody miłości” Szekspira i „Chłuba naszego miasta” G. Wieda, w przekładzie dyr. Zelwerowicza.

(Telefonem z Warszawy)

Loterya. Dziś, jako w 1 dniu ciągnięcia 2-jej klasy 197 loteryi klasycznej Królestwa Polskiego padły następujące główne wygrane:

10000 rb. nr. 20600.

4000 rb. nr. 5338.

1500 rb. nr. 22711.

1000 rb. nr. 16679.

600 rb. nr. 2235, 9972.

400 rb. nr. 2132, 15250, 21654.

150 rb. nr. 6354, 6385, 6722, 6985, 17570, 17634, 18107, 18234, 18458, 18887, 19561, 23049.

Dziś o godz. 1 po poł. została otwarta na Dynasach, w obecności komitetu, władz i zaproszonych gości, wystawa przemysłowo-spożywcza. Wystawa przedstawia się naogół okazale.

Z dzielnic polskich.

Z KRAKOWA. Jak donoszą pisma tutejsze, budowie pierwszego z projektowanych kanałów spławnych w Galicyi opierają się właściciele kopalni węgla w Jaworznie i Sierszy, twierdząc, że kanał ten zaszkodzi przemysłowi węglowemu. Ich to starania miały doprowadzić do odwołania komisji wiedeńskiej, studiującej niedawno trasę projektowanego kanału.

— Strajkujący czeladnicy tapicercy urządzili wczoraj kilka utarczek z lamistrąkami. Aresztowani są królewscy: Fejwel Katz z Radomia, który poranił policjanta, Izaak Wagszlag z Radomia i Markus Reisman z Kielc. Strajk majstrów konfekcyjnych i krawieckich trwa dalej. Wczoraj zaszyły awantury. Aresztowano Bronisława Kłosowskiego z Królestwa Polskiego, z Rudna.

ZE LWOWA. Wydział krajowy oponuje przeciwko zwolnieniu sejmu, wobec jakoby nieprzygotowania reformy wyborczej.

— Robotnicy szwey grożą strajkiem, żądając podwyższenia płacy.

— W Brodach dokonano szczegółowej rewizji przybywającego od strony Wołynia redaktora pisma moskalofilskiego „Prikarpatskaja Rus”, Bendasiuka. Wynik rewizji jest dotąd nieznan.

Ostatnia poczta.

— W kołach dyplomatycznych Berlina panuje mniemanie, że Kiderlen-Waechter odbył wczoraj konferencję z kanclerzem Bethman-Hollwegiem, który powrócił z Kilonii. Obydwaj niemieccy mężowie stanu roztrząsali nowe warunki francuskie w sprawie marokańskiej, przedstawione przez ambasadora Cambon'a po jego powrocie z Paryża. Dopiero po tej konferencji rozpoczyna się na nowo rokowania z ambasadorem Francji.

— Z Berlina telegrafują: kanclerz Bethmann-Hollweg, powróciwszy z Kilonii, zakomunikował sekretarzowi stanu, Kiderlen-Waechterowi, postanowienia cesarza Wilhelma, dotyczące układów w sprawie marokańskiej. Konferencja Kiderlen-Waechtera z ambasadorem Cambon'em odbędzie się w dniu dzisiejszym.

— Z Madrytu donoszą: Rząd hiszpański jest zdecydowany na przedsięwzięcie dalszych kroków, celem samodzielnej akcji politycznej w Maroku, a nawet w razie gdyby porozumienie francusko-niemieckie w tej kwestyi doszło do zamierzonego skutku.

W najbliższym czasie zamierza rząd francuski wysadzić wojsko na ląd w porcie marokańskim Ifnis. Oprócz tego, w porcie Kadyksu oczekuje floty statków transportowych, przygotowanych do dalszego przewozu wojsk do Maroka.

— Z Berlina donoszą: Z powodu silnej agitacji przeciw wojnie w niemieckich kołach socjalistycznych, niedawnej masowej demonstracji socjalistów na ulicach Berlina, oraz związanych z tym ruchem rezolucji, aby w razie wypowiedzenia wojny zorganizować strajk powszechny i tym sposobem udaremnić zamiary pewnych stronnictw, podniecających do ryzykownego kroku w sprawie bezpośrednio nie dotyczącej Niemiec, wydał komitet przeciwsojalistycznych związków robotniczych w Niemczech zbiorową odezwę, potępiającą agitację przeciwojenną, a zwłaszcza myśl strajku generalnego. Ta kontragitacja znajduje oczywiście silne poparcie rządu. Odezwa „Komitetu niemieckiego kongresu robotniczego“ nazywa ideję podobnej rewolucji socjalistycznej zdradą narodu i ojczyzny.

Naród niemiecki w razie nadejścia krytycznego momentu powinien się zjednoczyć do wspólnego czynu bez względu na różnicę zapatrywań stronnictw. Zamiar podobny, połączony z tłumami demonstracjami kompromituje i osłabia powagę Niemiec wobec zagranicy, a nawet podsyca może dążności nieprzyjaciół zmierzające do zatamowania rozwoju ojczyzny. Wobec tego kongres mający za sobą 1 1/2 miliona członków, należących do różnorodnych zajęć, podnosi protest przeciw podobnym agitacjom, szkodzącym ojczyźnie i robotnikom niemieckim.

TELEGRAMY.

Wiedeń, 6 września. (P.) „Neue Freie Pr.“, mówiąc o wznowieniu rokowań w kwestyi marokańskiej w związku z manewrami floty w Kilonii, zaznacza, że wznowienie rokowań wypadło jednocześnie z przybyciem do Kilonii austriackiego następcy tronu. Okoliczność tę gazeta wyżej wspomniana uważa za objaw zupełnej solidarności Austro-Węgier i Niemiec.

Kolonia, 6 września. (P.) „Koelnische Ztg.“ omawiając możliwość zakończenia układów marokańskich zbrojnym starciem Niemiec i Francji, wyraża nadzieję, że Francja nie doprowadzi sprawy do ostateczności. Francuzi, jak sądzi gazeta, zrozumieją, że pochód do Fezu przez Berlin, to zbyt niebezpieczna podróż. Niemcy nie winią Francji o to, że zamierza ona przez pokojowe najście zaważnąć Marokiem. Inne natomiast uczucia żywią Niemcy do Anglii, albowiem naród niemiecki jest przekonany, że dyplomacja angielska zamierza działać na korzyść Francji kosztem interesów niemieckich.

Londyn, 6 września. (P.) Do Agencji Reutersa telegrafują z Teheranu:

O kilka mil od miasta wynikła wczoraj rozstrzygająca bitwa.

Wojsko Serdar-Aszada, składające się przeważnie z turkmenów zostało napadnięte z nieznacka.

Sprawa ex szacha otrzymała cios, który, rzecz jest wątpliwa, czy wytrzyma.

Do niewoli wzięto 300 ludzi, w tej liczbie Serdar-Aszada; zabrano też 4 działa nieprzyjacielskie.

Wojsko rządowe zaważnęło bogatą zdobyczą. Raniony Serdar-Aszad będzie stracony.

Teheran, 6 września. (P.) Serdar-Aszad pobity został na głowę, wzięty do niewoli i rozstrzelony. Wojsko jego rozbiegło się. Oddział ekspedycyjny powraca do Teheranu.

Kilonja, 6 września (P) Arcyksiążę Franciszek Ferdynand wyjechał. Na dworze odprowadził go cesarz Wilhelm. Okrety w porcie salutowały Arcyksiążę wyrażił niezmiernie zadowolenie i zdziwienie co do sprawności floty, która między innymi zademonstrowała bitwę nocną przy ogólnym ataku całej floty torpedowców.

Wiedeń, 6 września (P). Zachorowała na cholere żona kapitana statku holowniczego, który przybył z Budapesztu.

Pekin, 6 września (P) Według doniesień gazet postanowiono zaprowadzić w Mongolii i Tybecie obowiązkową powinność wojskową.

Berlin, 6 września (P). „Post“ donosi, że rząd niemiecki odrzucił propozycję Cambona. Położenie jest poważne. Agencja Wolfa oświadcza, że alarmująca ta wiadomość jest bezpodstawna. W sferach politycznych uważają położenie za spokojne i doniesienie sensacyjne tymczasem niczem nie usprawiedliwione.

Szczecin, 6 września (P). Napływ członków, odbierających wkłady z miejskiej kasy oszczędności trwa w dalszym ciągu. Urzędnicy napróżno uspokajają publiczność.

Berlin, 6 września (P). Cesarz Wilhelm II przybył do Wildparku.

Berlin, 6 września (P). Donoszą telegraficznie, że w Ebingen, Getyudze i Tybindzie dały się odczuć uderzenia podziemne w ciągu 6 sekund, które jednak nie wyrządziły szkód.

Wiedeń, 6 września (P.) Wobec przedłużającego się braku mięsa w Austrii, rząd poważnie roztrząsa sprawę układów z Serbią co do zwiększenia przywozu bydła serbskiego.

Petersburg, 6 września. (P.) Minister oświaty wydał nowe przepisy co do zaliczania półroczy i egzaminów półkursowych na wydziałach fizyko-matematycznych.

Czerniów, 6 września (P.) We wsi Mute Osniaki, w pow. czernihowskim, spłonęły 93 zagrody. Zginęło 2 ludzi.

Wiatka, 6 września (P.) W nocy temperatura spada do zera. Spadł śnieg, który jednak szybko zniknął.

Odesa, 6 września (P.) Część załóg statków „Księżna Oldemburska“, „W. Ks. Ksen“ i „Witiaz“ porzuciła pracę. Wynajęto nowe załogi. Ruch statków odbywa się prawidłowo.

Białogród, 6 września. (Wl.) Zmarł tutaj wczoraj polak, s. p. d-r Kazimierz Pobóg Staniszewski, uczestnik wypadków 1863 r., powszechnie szanowany i ceniony w Serbii lekarz.

Bruksela, 6 września (Wl.) W okolicy Namur odczuto silne trzęsienie ziemi.

Z ostatniej chwili.

Berlin, 7 września. (Wl.) Z powodu wczorajszego wyroku poznańskiej Izby sądowej, dozwalającego, wbrew orzeczeniu pierwszej instancji, na sporządzanie aktów notaryalnych, zapewniających sprzedającemu prawa pierwokupu, gdyby nabywca chciał swój majątek sprzedać, dzienniki katolickie nie ukrywają swej radości. „Post“ pisze, że uchwała Izby sądowej należy powitać z najwyższym uznaniem w interesie niemieczyzny; daje ona bowiem prawną możność przeszkodzenia kupowaniu ziemi niemieckiej przez Polaków, przez co zasługuje na jaknajszersze zastosowanie.

Berlin, 7 września. (Wl.) Nadeszły tu wiadomości, potwierdzone doniesieniem, że awangarda eks-szacha poniosła ciężką klęskę, a dowódca dostał się do niewoli i był rozstrzelany. W Teheranie panuje w kołach parlamentarnych nieopisana radość.

Berlin, 7 września (Wl.). Prasa tutejsza oburzona jest wczorajszym alarmującym doniesieniem gazety „Post“ o zerwaniu rokowań. Dzienniki

oburzone są wywoływaniem paniki przez organ wszechniemiecki.

Berlin, 7 września (Wl.). Wczoraj toczył się tutaj sensacyjny proces przeciwko nauczycielowi ludowemu, Arntowi.

Rozprawy wykazały, że Arnt, z wiedzą swej żony dopuszczał się niesłychanych orgii z uczenicami. Skonstatowano w ośmnastu wypadkach zdeflorowanie, a w jednym spędzenie płodu.

Arnt skazany został na pięć lat ciężkiego więzienia.

Lizbona, 7 września (Wl.) Urzędowe informacje rządu potwierdzają doniesienia niektórych pism o mającej wybuchnąć kontrrewolucji. Rada ministrów odbywa nieprzerwanie od 24 godzin posiedzenie. Na granicę wysłano dwanaście tysięcy karabinów. Rząd zapewnia, że jest przygotowany na wszelkie ewentualności.

Lizbona, 7 września (Wl.) Jedenasty pułk piechoty, który się zbuntował, wysłano za karę do Setukulu. Rząd wysłał na pomoc jeden z najwierniejszych pułków; przyszło do formalnej walki, w której buntownicy ulegli. Liczba zabitych i rannych trzymana jest w tajemnicy.

Berlin, 7 września (Wl.) Dzisiejszy „Berliner Tageblatt“ donosi, że jeszcze wczoraj wieczorem nieoczekiwanie odbyła się konferencja Cambona z Kiderlen Waechterem.

Według zapewnień „Tageblattu“, rokowania są na najlepszej drodze i niedługo zostaną zakończone.

Berlin, 7 września (Wl.) Sfery miarodajne potwierdzają, że rokowania w sprawie zjednoczenia wszystkich Niemców w Księstwie Poznańskim celem wspólnej akcji przeciwko Polakom przy nadchodzących wyborach parlamentarnych ostatecznie się rozbiły. Tylko narodowi-liberali i postępowcy zawarli ze sobą kompromis.

Madryt, 7 września. (Wl.) W północnej Portugalii wybuchły rozruchy. Linie telegraficzne są w wielu miejscach przerwane. Bunt żołnierzy X-go pułku uważany jest za hasło do wtargnięcia monarchistów; przywódca ich, Conceiro, przeszedł już granicę i znajduje się na terytorium portugalskim.

Londyn, 7 września. (Wl.) Wczoraj przepłynął William Burgens kanał La Manche w dwadzieścia cztery godziny czterdzieści minut. Jest to pierwszy wypadek od roku 1875-go.

Odpowiedzi Redakcyi.

Panu W. B. w Łodzi Szkoła Aleksandryjska daje prawa wolne 2-go stopnia. O pozostałe kwestye zasięgnie pan ściślejszych informacji w kancelaryi szkoły, mieszczącej się na rogu ul. Pańskiej i Zielonego Rybaka.

OFIARY.

Na wpisy dla niezamożnych uczniów.
Janina Wójcicka 3 rb.

Na „Gniazdo“ Tow. opieki nad dziećmi.
Zabrane na zabawie dziecięcej w Rudzie Pablanckiej w wille d-ra Michalskiego 3 rb 65 kop.

SPOSTRZEŻENIA METEOROLOGICZNE

Stacyi centralnej K. E. Ł.

Data	Barometr sprowadzony do 0° st.	Termometr w st. C.	Wilgotność w %	Kierunek i prędk. wiatru (metrow na sekundę)	Uwagi
6/IX 1 pp.	740.4	+14.8	88	Pa Z 2	Z dnia 6/IX Temperatura maks. +16.5 C. min. +11.2 C. Opadów 8.0
6/IX w.	742.7	+14.2	76	Pa Z 4	
7/IX 7 r.	743.4	+13.1	94	Pa Z 2	

Numer dzisiejszy składa się z 12-tu stron.

D. B. REJT SREDNIA Nr 5

Sp. Choroby skórne, włosów, weneryczne, moczopięciowe i kosmetyka. Leczenie syphilisu salwarszem EHRlich-HATA 606. Godziny przyjęć: od 8-1 po poł. i od 4-8 wiecz. W niedziele od godz. 9-2 po poł. 627. Dla pań osobna poczekalnia.

POLIKLINIKA Pasaż - Meyera 1.
chorób oczu Tel. No 28-39.
 Godziny przyjęć od 10-12
D-ra S. Donchina i od 4-7 1/2, po poł. 2937

Zdolne panny

potrzebne do magazynu Sobańskich, Andrzeja Nr. 4. 2947-2

Lecznica zębów

M. Riesnik-Epstein.

Plombowanie i wyjmowanie zębów bez bólu. Specyalne laboratorium zębów sztucznych i złotych koron. Reparacje i przeróbki sztucz. zębów na oczekaniu. Ceny bardzo przystępne. 2596

LEKOYE MUZYKI

(Fortepian, skrzypce, wiolonczela, teorya)

według programu Konserwatorium Warsz. udziela Dyrektor Towarzystwa Muzycznego **Tadeusz Joteyko** ul. Juliusza 13. Zastać od 7-8 wiecz.

NAUCZYCIEL

prywatnego gimnazjum, rosyjanin z wyższem wykształceniem ma kilka godzin wolnych (historja, geografia, lit. rosyjska. Oferty w „Rozwoju” sub. „Nauczyciel”. 3589

DROBNE OGŁOSZENIA.

A.A.A.A. Nauczycieli, nauczycielki, freblanek różnej narodowości na stałe na godziny; bony, gospodynie, towarzyski, pielęgniarki, szwaczki, osoby do handlu poleca Biuro pedagogiczne - rekomendacyjne Ludwiskiej, ul. Piotrkowska 102. 2807-8e-2 7171-15-3

A.A.A. Poszukuje się dzieci do nauki początków. Wiadomość: Skwerowa 16 m. 1. między 4-5 pp. 7257-10-3

A.A.A.A. Angielki, francuski, niemiecki, freblanki, bony z szyciem; buchalterki, kasyerki, osoby do towarzystwa, pielęgniarki, gospodynie, świadectwa chlubne, poleca Biuro Adamowiczowej Piotrkowska 103. 2807-8e-2

A. Leonard Suchowski, korektor i stroiciel fortepianów i pianin. Benedykta 10. 7046-4pc-4

Agent do zbierania ogłoszeń potrzebny. Oferty: Klein, Warszawa, Pańska 66. 7426-2-1

Angielskie dębowa łózka nowe do sprzedania z powodu przeprowadzki niedrogo, Przejazd 68, m. 2. 7445-2-1

Banka z sodową wodą do sprzedania, Przejazd 39. 7433-1

Bryczka nowa do sprzedania, Cegielniana 82. Wiadomość w iaktierni. 7375-2-2

Do sprzedania sklep kolonialny oraz sklep z piwem z powodu choroby. Wólczańska 112, wiadomość w sklepie. 7281-3-2

Do sprzedania 6 warsztatów kortalowych systemu Gilcher i Schwalbe, Konstanyńska 98, wiadomość u portjera. 7336-3-3

Doswiadczony korepetytor przysposabia do wszystkich klas gimnazjum oraz świadectwa. Wiadomość: Dzielna 40 m. 1 od godz. 7-8. 154

Do wynajęcia 3 lokale, 2 pokoje z kuchnią, wszelkie wygody. Piotrkowska 292. 7413-3-1

Fortepian króciutki zagraniczny z dobrym tonem sprzedam tańto. Andrzeja 49 m. 6. 7418-2-1

Filja dobrze prosperująca do sprzedania, ul. Konstanyńska 132. 7436-3-1

Jest do odstąpienia w Pabianicach kantor służących. Wiadomość: Bałuty, ul. Łagiewnicka 31, restauracya. 7488-3-1

Jest do sprzedania kuc z bryczką i całą uprzężą. Ogródowa 27 u stróża. 7398-3-2

Jest do sprzedania wyżeł, pointer Wilcza 11, m. 18. 7412-1

Jest do sprzedania sklep kolonialno-galanteryjny, tańto byle zaraz, z powodu wyjazdu. Ul. Bankowa 26 Chojny, róg Tuszyńskiej. 7429-1

Kawiarńia do sprzedania. Włodowska, róg Dzielnej. 7417-3-1

Kawiarńię sprzedam zaraz, Zachodnia Nr. 13. 7451-6-1

Lekcyi gry fortepianowej udziela rutynowana nauczycielka. Południowa 39, m. 1. 7431-12-1

Mebel sprzedam tańto z trzech pokoi. Konstanyńska 59, oficyna, sien druga 17. 7452-2-1

Magiel do sprzedania w dobrym stanie z mieszkaniem lub bez. Główna 18. 7363-3-3

Młoda osoba znająca dobrze język rosyjski i polski poszukuje posady kasyerki. Wiadomość: Główna 11, m. 20. 7382-2-2

Magiel do sprzedania. Włodowska 146. 7393-3-2

Maszynę do szycia tańto można kupić. Łódź, Włodowska Nr. 145-16. 7448-3-1

Maszyny dwie Singiera w dobrym stanie z powodu wyjazdu tańto do sprzedania, ulica Staro-Zarzewska 144 w piwiarni. 7332-3-3

Nauczycielka robót i nauczycielka polskiego języka (może być ze świadectwem początkowe) nauczycielki potrzebna na pensję ul. Włodowska 119. 7455-2-1

Oficjalista rolny, kawaler lat 29 z 4 klas. wykształceniem, posiadający 10 letnią praktykę gospodarczą poszukuje posady. Łódź, Staro-Zarzewska 27, m. 15. W. Kowalski. 7338-3-2

Potrzebna bona niemiecka z dobrymi rekomendacyami do jednego dziecka. Wiadomość: Pasaż Szulca 34 m. 6. 7334-3-3

Potrzebna zdolna chemiczka i człowiek umiejący prac w benzynie do pralni chemicznej, Piotrkowska 84. 7368-3-3

Potrzebny uczeń do tapicera. Piotrkowska 134. 7406-2-2

Potrzebna czeladź stolarskich na meble. Wiadomość: Bałuty, ul. Cymmera 23. 7356-3-3

Pokój umeblowany zaraz do wynajęcia. Piotrkowska 255, m. 5. 7326-3-3

Poszukuje pralni w dobrym punkcie. Wiadomość: cukiernia p. Ulrichsa. 7387-3-2

Pokój z oddzielnym wejściem do wynajęcia zaraz. Wiadomość: Główna Nr. 9 u stróża. 7389-3-2

Piwiarnia z rzeźnictwem do sprzedania z powodu choroby zaraz. Ul. Ludwiki 37. 7376-2-2

Piwiarnię sprzedam zaraz, Nawrot Nr. 32. 7420-2-1

Potrzebny lokal od 1 kwietnia w strodzie ul. Miłsza, składający się ze sklepu, 3-ch pokoi z kuchnią i wygodami, oraz 5 pokoi na pracownię. Wiadomość: Piotrkowska 84, Piętka. 7274-3-3

Pokój frontowy przy rodzynie do wynajęcia. Wiadomość: Zawadzka nr. 8, w handlu win. 7253-3wc-3

Poszukuje agentów na prowincję do sprzedaży nowego artykułu. Włodowska 102, m. 7. 7348-3cs-2

Poszukuję posady nauczycielki, posiadam świadectwo nauczycielki domowej i maturę gimnazjalną rządową. Oferty w admistr. sub. „Z. P.”. 7311-3cs-2

Pokój dla pojedynczej osoby do wynajęcia zaraz. Piotrkowska 294, m. 11. 7352-3cs-2

Potrzebny zaraz zdolny lokarz na drzewo. Nowo-Zarzewska 13. 7324-3sc-2

Potrzebny zdolny czeladnik krawiecki i uczeń z początkami. Piotrkowska 3. 7316-2c-2

Potrzebny lakternik. Juliusza 19. 7415-2-1

Potrzebna starsza kobieta do roboty domowej, katolicka, Ul. Przejazd 45, sklep. 7432-2-1

Potrzebna prasowaczka. Włodowska 49. 7446-3-1

Potrzebne panny do nanki czyszczenia i roboty fryzjerskiej. Salon specjalny dla pań, „Eugenia”. Łódź, Konstanyńska 5, od 2-4. 7447-3-1

Potrzebne robotnice 14-15 lat do fabryki. Ul. Wólczańska 123, wiadomość u portjera. 7435-2-1

Potrzebna dziewczynka do dziecka od 15 lat. Nawrot 44-3. 7454-1

Potrzebna prasowaczka do pralni. Ul. Piotrkowska 17, w drugim podwórzu, m. 33. 7442-1

Pracownia sukien Bronisławy Wandy mieści się obecnie na Włodowskiej 106. Przyjmuje i wykonuje roboty gustownie i niedrogo. 7355-6spc-1

Piwiarnia do sprzedania. Róg Łosnej i Konstanyńskiej. Wiadomość na miejscu. 7428-3-1

Przyblakal się pies duży czarny podpalany, ogon i uszy obcięte. Odebrać można: Południowa 48, u stankreta. 7414

Przyblakaly się dwie kozy. Wiadomość: Piotrkowska 251, stróż wskaza. 7437-1

Poszukuje się 4 obładów w cenie 50 kop. w bliskości Grand-Hotela. Oferty w „Rozwoju” K. K. 7385-2-2

Potrzebny chłopic do tapicera. Ulica Konstanyńska 45 m. 9. 7394-3-2

Rutynowana nauczycielka języka francuskiego i nauczycielka polskiego z odpowiednimi świadectwami potrzebne na pensję. Zawadzka 37. 6848d

Rower mało używany z wolnym kołem do sprzedania. Brzezińska 37 w sklepie. 7341-4-2

Sklep rzeźniczy z warsztatem, egzystujący lat 20, sprzedam zaraz. Wiadomość: Knapki i Ska-Miłsza 11. 7325-3cs-3

Sprzedam urządzenie sklepowe bardzo tańto, prawie nowe, byle zaraz. Wiadomość: Ul. Staro-Zarzewska Nr. 35 w piwiarni. 7215-2-2

Sklep kolonialno-dystrybucyjny do sprzedania w dobrym punkcie, dobrze wyrobiony. Wiadomość: Zawadzka 37, Bałuty. 7337-3-3

Student uniwers. poszukuje lekcyi. Karola Nr. 20. Szkoła. 7298-3-3

Sprzedam dom, piekarnię na dogodnych warunkach. Ul. Gubernatorska Nr. 40, m. 16, tamże 6.000 rubli do wypożyczenia. 7320-3-3

Sprzedam szatę szewską. Włodowska 98, sklep. 7367-3-3

Sprzedam 2 szaty, 2 łózka nocne, stoliki, umywalkę, tremo nowe orzechowe, szafę, tualetę, stół, krzesła Pańska 71, m. 3. 7377-3-2

Sklep spożywczo-dystrybucyjny w dzielnicy fabrycznej dobrze prosperujący do sprzedania zaraz. Wiadomość: Radwańska 56 u fryzjera. 7422-3-1

Sklep spożywczy do sprzedania z powodu wyjazdu. Aleksandrowska 95. 7424-3-1

Sklepiek spożywczy i magiel do sprzedania w dobrym punkcie, Lipowa 34. 7434-2-1

Szafy dębowe do wbrania są do sprzedania, Krucza nr 13 m. 2. 7449-2-1

Sklep do sprzedania dobrze prosperujący, ulica Bazarowa Nr. 2. 7191-3-3

Urządzenie sklepu spożywczo-sprzedam Bałuty, ul. Franciszkańska 47, mieszka 31. 7405-2-2

Uczniowie do posyłek potrzebni zaraz. Zgłaszać się do zakładu Drukarsko-Litograficznego R. Rasigera, Nowa Promenada Nr. 39. 7360-3-3

Wózek ręczny do sprzedania. Ul. Ogrodowa 40. 7348-3-3

Zdolna krawcowa poszukuje szycia w domach prywatnych. Gubernatorska 32-30. 7358-3-3

Z powodu 2 interesów jest do odstąpienia kuźnia w Kojuszkach dobrze prosperująca, na dogodnych warunkach, dowiedzieć się można w Kojuszkach u Chmielewskiego, piwiarnia. 7392-3-2

Zajazd pomiędzy Łaskiem a Pabianicami w Dobroniu do wydzierżawienia, przytem 7 i pół morgi gruntu oraz sklep. Wiadomość na miejscu. 7036-12-0

Zdolne panny potrzebne do krawiecczyzny, Benedykta 39, parter. 7364-2-2

Zdolni czeladźci stolarscy są natychmiast poszukiwani do stolarni mechanicznej. Zgierz, ul. Wysoka, przy Nowym Rynku nr 158. 7246-4-4

Zaginal fokstoryer, łeb złoty, żyły czarne, odprowadzającemu nagroda, Zielona 3 m. 2. 7425-2-1

2 pokoje z kuchnią z wygodami, 2 do wynajęcia od 1-go Października ul. Wysoka Nr. 35. 7419-3-1

2 magle do sprzedania. Wiadomość: Zgierska 5. 7450-2-1

2 magle do sprzedania, Piotrkowska 251. 7443-1

175 rubli potrzeba za poręczaniem. Procent od umowy. Orla 23-37. Czwartek do dziesiątej wieczorem, piątek między 10-1 w południe. 7430-1

3.000 rubli do amieszczenia na hypotekę w Łodzi. Oferty w administracji Rozwoju dla „I. G.”. 7421-3-1

Zagubione dokumenty.

Anna Bątkiewicz zagubiła paszport, wydany z gm. Radogoszcz. 7335-3-3

Anna Balderman zagubiła świadectwo na prawa zamieszkania w państwie rosyjskiem, wydane przez policmajstra m. Łodzi. 7374-3-2

Franciszka Dzionek zagubiła paszport, wydany z gminy Kapina, pow. Łowickiego, guberni Warszawskiej. 7240-3-3

Janina Rytter zagubiła paszport wydany z gminy Ochorów powiatu Kutnowskiego, gm. Warszawskiej. 7440-3-1

Józef Kosinski zagubił kartę od paszportu, wydaną z fabryki Porsze i Kroc. 7453-1

Kujawa Adam zagubił kwit od paszportu, wydany z fabryki Fr. Fischera. 7414-1

Kazimierz Sosnowski zagubił paszport, wydany z gminy Pas, powiatu Błonskiego, guberni Warszawskiej. 7317-3-3

Lidja Gance zagubiła kartę od paszportu, wydany z fabryki Goldrynga. 7311-3-3

Maksymilian Rostiański zagubił kartę, wydaną z fabryki Wierockiego. 7423-1

Matysz Krzemicki zagubił kartę wydaną z fabryki Rosenthala. 7154-3-3

Reinhold Heintschel zagubił paszport, wydany z gminy Topola, pow. Łęczyckiego. 7329-3-3

Stefan Lewandowski zagubił paszport, wydany z magistratu m. Włocławka, gub. Warszawskiej. 7331-3-3

Stanisława Lisiecka zagubiła paszport, wydany z gminy Plecka Dąbrowa pow. Kutnowskiego, gub. Warszawskiej. 7441-3-1

Świątkowska Apolonia, zagubiła kwit od paszportu, wydany z fabryki Rosenthala. 7400

Toporek Stanisława zagubiła kwit od paszportu, wydany z fabryki Rosenthala. 7416-1

Tokla Kit zagubiła paszport, wydany z powiatu Wieluńskiego, gub. Kaliskiej. 7410-3-2

Tomasz Kałużny zagubił paszport, wydany z gminy Niemysłów, pow. Tureckiego, guberni Kaliskiej. 7373-3-3

Wawrzyniec Grynbecki, zagubił paszport, wydany z gminy Dzierżążni, pow. Sieradzkiego, gub. Kaliskiej. 7403-3-2

Wiktorya Kruszyńska zagubiła paszport, wydany z gminy Krzykosy, powiatu Kaliskiego, guberni Kaliskiej. 7285-3-2

Wiktor Stefański, zagubił paszport, wydany z gminy Filipowice, pow. Płockiego, guberni Kaliskiej. 7268-3-3

Zagubił kwit od paszportu, wydany z fabryki Bezbrody, na imię Piotra Porlińskiego. 7399

Zaginęła karta od paszportu, wydana z fabryki I. P. Kochańskiego, na imię Karola Blocha. 7401

Zaginęła karta od paszportu, na imię Stanisława Krygler, z fabryki Izanka Haman. 7383

Zaginęła karta od paszportu, wydana z fabryki Heintzla i Kuntzera, na imię Stanisława Sydzikowskiego. 7427-1

Zaginęła karta wydana z fabryki Leonarda, na imię Karola Folczenloben. 7439-1

Zaginal weksel na rubli 12- (dwanaście), wystawiony przez Szmula Mandel. Ostrzeżenie przed nabyciem Włodowska 69. 7391-3-2

Zaginal paszport, na imię Władysława Zbuntkowskiego wydany z gminy Płaskowice, pow. Łęczyckiego, gub. Kaliskiej. 7379-3-2

Zaginęła karta od paszportu, wydana z fabryki Porsze i Kross, na imię Władysława Gąsiorowskiego. 7362-3-3

Zaginal paszport wydany z gm. Bałaczew, guberni Radomskiej, na imię Tomasz Kołodziejskiego. 7359-3-3

Zaginal paszport wydany przez magistrat m. Łodzi, na imię Józefa Marchewczyńskiego. 7347-3-3

Zaginęła karta od paszportu z fabryki Gustaw Wierockiego na imię Jana Sliwińskiego. 7361-3-3

Zaginęła karta od paszportu, wydana z fabryki Scheiblera, na imię Eberta. 7292-3-3

7-mio KLASOWA PENSJA ŻENSKA

J. ZBIJEWSKIEJ, Długa № 10.

Przyjmuje zapisy od dnia 27-go sierpnia. — Lekcje rozpoczyna się 1-go września. 2711

**SKŁAD DRZEWA
MAKSA JAKUBOWICZA**

Pańska № 92,

sprzedaje **BELKI jodłowe** 18-stopowe po 38 kop.
20- " " 40 "
22- " " 42 "
aż do odwołania franco skład za kabik miary polskiej gotówką. Tamże różne drzewo budowlane i stolarskie po cenach przystępnych w wielkim wyborze. 2941

Korzystajcie z okazji !!!

Sprzedaję za gotówkę i na 3-letnią rozplata ładne działki wyborowego gruntu w Rudzie, zdatnego pod budowę domów, fabryk i ogrody od 7 do 13 kop. kwadr. łokieć z oddzielną i uregulowaną hypoteką. Życzący nabyć niech pośpieszą. Adres: **Nowacki, Andrzeja 34 m. 19.** 3290

Zaleśny i Derejski

Łódź, ulica Dzielna № 29.

SPECYALNY ZAKŁAD

Tapicersko - Dekoracyjny.

Przyjmuje wszelkie roboty w zakres tapicerstwa wchodzące, oraz zamówienia na dekorację. 3178

SZKOŁA RĘKODZIELNICZA DLA KOBIEC

ANNY KROWICKIEJ

Karola № 16.

Karola № 16.

wydaje świadectwa z ukończonych kursów na prawach szkół warszawskich potwierdzone przez władze. Zapisy przyjmuje codziennie od 4—7. Lekcje rozpoczyna się 15 września. 3348

**KIPER-WINIARZ
BOLESŁAW GOŁASZEWSKI**

Łódź, Radwańska № 43,

były uczeń s. p. N. Milicera, magistra Sc. Nat., oraz członek-założyciel „Winnej stacyi doświadczalnej Kosyjskich właścicieli winnicy winiarzy”, były współpracownik firm warszawskich jak: „M. Seydel i S-ka”, „R. Lesisz”, „J. Fuchs” i miejscowej „Sakeesorów F. Meyera”, adziela porady z zakresu lecznictwa, pielęgnacji i ekspertyz wina. 3356

Stowarzyszenie

Majstrów Fabrycznych

Nowy-Rynek № 6.

Wydział rekomendacji pracy rekomenduje fachowców na wszelkie posady techniczne w każdej specjalności fabrycznej i każdego stopnia uzdolnienia. Na żądanie i przy porozumieniu udziela gwarancji za rekomendowanym.

Przewodnicz. wydz. rek. pr. **Feliks Przedpełski**
Widzewska № 143, mieszk. 11.

1245

Wyższa szkoła kroju i szycia

„JÓZEFINY”

Nagrodzona na wystawie pracy kobiet w Warszawie złotym medalem, w Belgii—srebrnym i dyplomami uznania.

Łódź, Piotrkowska № 23.

Kursy wyższe i niższe. Metoda kroju podług systemu francuskiego i angielskiego. Grantowna nauka pasowania, mierzenia i apinania. Dla początkujących przygotowawczy kurs szycia. Przy szkole duża pracownia saku, gdzie aczenie nabierają wprawy i gustu. Po złożeniu egzamina w Cecha aczenie otrzymują patenty cechowe lub świadectwa prywatne. Na miejscu duży wybór manekinów. Przyjmuje się obstalanki podług zdjętej miary. Zamiejscowym wysyła się za zaliczeniem pocztowym. 3456r

Servus

Oryginalny tylko w białych pudełkach.

Najlepszy środek do czyszczenia obuwia; czyni skórę mięką i nieprzemakalną, nadaje jej połysk.

Fabrykant: LUBSZYŃSKI I S-ka.
Reprezentant: **BENETA ROSENTHAL**,
Warszawa — Łódź.

2095—9

Do 3372

korzystnego interesu

poszukaję spółnika z 1500—2000 rb. Łaskawe oferty pod „Korzystny” składać wadm. „Rozwoja”.

Zagraniczne paszporty

widy, wizy załatwia

D. Krugman

Andrzeja 38 m. 7. 3408—3—1

Z powodu choroby sprzedam

Aparat do karmienia

materyałów damskich Pabianice, Długa № 13. Wacław Adamkiewicz. 3368

Zakiet jesienny

ciemny, ubrany ciemno-zielonym saknem oraz kostyum popielaty tania sprzedam. Nawrot № 42, m. 13. 2903—3—1

Przyjmuję nadrabianie pończoch.

MIKOŁAJEWSKA 59 m. 56
3-gie piętro.

2 weksle 3578

in blanco po 300 rb. każdy, wystawione przez Władysława Kaligowskiego zostały zagabione. Ostrzega się przed nabyciem takowych. Stanisław Kaligowski, Radogoszcz, Łagiewnicka № 11.

Do wynajęcia

marowane sale dla ślusarni albo stolarni, lub na inny warsztat. Wiadomość: Zakątna Nr. 78 a gospodarza. 3358

KUPIĘ MOTOR elektryczny

o sile 3—4 koni, mało używany. Zgłaszać się: ulica Piotrkowska № 225 1-sze piętro, Kalinowski, między 2 a 4 po poł. 3322

ZAKŁAD FREBLOWSKI P. ANGLIK

ulica Ludwiki № 20.

Przyjmuje dzieci od lat 3. Zapisy codziennie od 10—7 po poł. Lekcje 4 września. 3392

Zdolnych czeladzi

Miedziano-kotlarskich

poszukuje Zakład miedziano-kotlarski **W-m. Eckstein, Wólczańska 224.** 3398

Właścicielka magazynu sukien

„LA SAISON”

Andrzeja 11, II-gie piętro,
powróciła i od 4-go września pracownia otwarta. 3384

LEKCYE

języka polskiego i francuskiego dla dzieci oraz osób do roslých. Kursy dla cudzoziemców. Metoda ułatwiona. Tam też mogą się zgłaszać osoby, zaniedbane w edukacji. Ulica **Długa 83, I piętro.** 3430d

ZĘBY sztuczne od 75 k. Plomby od 50 k. na kauczuku, złocie—bez wyjęcia korzeni. Plombowanie złotem, srebrem, porcelaną. Wyjmowanie zębów bez bólu. Przeróbka i reparacye na poczekaniu. Lek.-dent. **S. LIPOWSKI,** Piotrkowska 92. 381r

EGZYSTUJĄCA OD LAT 20 W ŁODZI

Pracownia haftów i ZNACZENIA BIELIZNY

D. Mazurkiewiczowej

z dniem 1 października r. b. przeniesiona została na ulicę

Przejazd 16,
m. 24.

Przyjmuje się uczennice.

Ulica PRZEJAZD Nr 16.

2 lokale

do wynajęcia dla ślusarni lub stolarni, zaraz lub od 1-go października. Długa № 99. 3280

Kantor ekspedycyjno-przewozowy

W. Chądzyński i W. Winnicki

Spacerowa 27.

Ekspeduje towary na stacye wszystkich dróg żelaznych.—Dostarcza towary na stacyę i ze stacyi.—Zawiera umowy na stałe dostawy do fabryk i kantorów.—Uskutecznia przeprowadzki. 2647

Fabryka cegły piaskowo-wapiennej

„SILO”

I. Dargiewicz i S-ka

w Rudzie pod Łodzią.

Poleca swoją cegłę o gwarantowanej wytrzymałości 150 — 250 klg. na 1 cm. kwadr.

Telefon № 548. — Skrzynka pocztowa 374.

Biuro sprzedaży w Łodzi **Mikołajewska № 21, m. 5.** Żądajcie próby. 2681

Dla Pań, dbających o swoją URODĘ

i młodzieńczą świeżość cery poleca się jedyny specjalny kosmetyk

CREM VENUS

St. Górskiego,

osuwający znajdujące się pod naskórkiem plamy, **Piegi,** przyszcze i liszaje.

Liczne podziękowania. Cena 60 kop. i rb. 1.20. Sprzedaż w składach aptecznych i aptekach. 2055

Lecznica

D^{ra} A. Steinberga

BENEDYKTA № 3, Telefonu № 22-62.

(Stosowanie fizykalnych metod leczenia)

Orthopedia. Mechano-terapia (skrzywienia kręgosłupa, choroby stawów, mięśni i kości). Gimnastyka lecznicza. Pracownia przyządów ortopedycznych

Gabinet Roentgenowski. Prześwietlenie i fotografowanie. Leczenie chorób skórnych

Gabinet elektro-terapeutyczny. Arsonalizacja. Stosowanie prądów statycznych, przerywanych i sinusoidalnych. Elektroliza. choroby nerwowe.

Gabinet światłolecznicy. Kąpiele świetlne w gorącym powietrzu. kąpiele 4-komórkowe (vier-Zellen-Bad). 137r

Zarząd kursów buchalteryjnych i języków nowożytnych

J. Mantinbanda w Łodzi,

Cegielniana 47. — Telefon 24-28

zawiadamia, iż w sobotę 16 września r. b., o godzinie 8-ej wiecz. **stanowczo** rozpoczyna się wykład

Stenografii polskiej

Zapisy do powyższego terminu włącznie przyjmuje kancelarya kursów codziennie od 7—9 wieczorem. 2951

ZAKŁAD FREBLOWSKI 3406

Celiny Daleszyńskiej

Karsy i Słójd dla freblanek i zajęcia z dziećmi skutkiem zmiany lokala rozpoczyna dopiero 30 września b. r. w Łodzi, Kamienna 11. W filii z pensjonatem na wsi w Celinowie zajęcia już rozpoczęte. W obydwóch zakładach freblanki mogą znaleźć pomieszczenie na stałe.

Gdzie można najlepiej i najtaniej się ubrać?

tylko u **STANISŁAWA NOWAKA** 3412

ul. Piotrkowska 162, (róg Główniej).

Wielki wybór męskiej, uczniowskiej i dziecięcej garderoby. Obstalunki według najnowszych fasonów wykonywa możliwie szybko i po najniższych cenach. Skład zaopatrzonej zawsze w wielki wybór materiałów krajowych i zagranicznych.

Franciszek GLUGLA

Łódź, Południowa 28. Tel. 817

właściciel największej łódzkiej elektrycznej

Fabryka palona kawy „TRYUMF“

poleca pp. kupcom, handlującym i cukiernikom znane ze swej drobi palone kawy we wszelkich gatunkach i cenach.

Dla nerwowych i chorych na serce, nie wyłączając dzieci, polecam wyborne kawy bez kofeiny w oryginalnym własnym opakowaniu. — Chemiczne Laboratorium D-ra AUFRECHTA w Berlinie kontroluje zawartość kofeiny w kawach „TRYUMF“.

Kawy moje odznaczono na wystawie wszechświatowej w Rzymie najwyższą nagrodą „Grand Prix“ i wielkim medalem złotym. Na wystawie rosyjskiej w Milerowie wielkim medalem złotym. 1521

Kursy otwarte przez całe lato.

Przeszło od 5-ciu lat

na **KURSACH KUMMERA**
nauczają wyłącznie

Języków Nowożytnych Lekcje oddzielne i w grupach.

Żądać prospektów.

Zapis codziennie od 9 rano do 10 wiecz.

Kancelarya przy ul. Piotrkowskiej 79 jak i Karola 4, otwarta codziennie od godz. 9-ej rano do 10-ej wiecz., w niedzielę i święta tylko przed południem.

Kursy przyspieszone dla osób udających się za granicę. — Lekcja próbna gratis. 2767

SOSNOWIEC.

Mam do sprzedania domy, place, bufety, restauracje, cukiernie, hotele, pralnie chemiczne i t.d. Samy do wypożyczania na 7 i 8 procent. Również przyjmuje w komis. **zastępstwo na Zagłębie** na wszelkie artykuły. Wiadomość: **Policyjna № 20.**

3410 **Adam Piestrzyński.**

Masło śmietankowe

codziennie świeże, wędliny litewskie i sery poleca firma „**Kofo**“ **Widzewska 73.** 3402

Kupię plac

ew. z zabudowaniami. Szczegółowe oferty aprasza się nadsyłać: **Poste-restante. Łódź, sub. „Plac 17650“.** 3416

Nieruchomość

odpowiednią na urządzenie warsztatów w śródmieściu lub nie bardzo oddaloną wezmę w dzierżawę. Szczegółowe oferty składać w biurze ogłoszeń Kasman i Zaks, Piotrkowska № 9, sub. „Nieruchomość“. 3414

Prywatny Zakład Naukowy A. ZIMOWSKIEGO

PIOTRKOWSKA 271

przysposabia uczniów do wszystkich średnich Zakładów Naukowych. Kancelarya szkoły otwarta codziennie i przyjmuje zapisy kandydatów od godz. 9 rano do 6 po południu. Lekcje rozpoczyna się 31 sierpnia. 3116

Zakład Freblowski

W. Lipskiej 3370

ulica Piotrkowska № 103.

Zapisy przyjm. od g. 5—7 pp. Rozpoczęcie zajęć 4 września.

Skutek świetny!
W Łodzi Skład Główny
L. Spiess, Piotrkowska 107.

Motor naftowy

8-io konny w dobrym stanie, tania do sprzedania zaraz. Wiadomość: **Zduńska-Wola, Boczyński w Janiszewicach.** 3554

Panie i panowie, którzy zgodzili się wziąć udział w sprzedaży kwiatka i jednodniówki w dzielnicy lit. D. i na Bałutach, zechcą przybyć na zebranie dzielnicowe w sobotę, punktualnie o godz. 8-ej wieczorem, do lokalu Żydowskiego Towarzystwa dobroczynności przy ul. Zachodniej Nr. 20, w celu podziału pracy.

Dzielnicowa

GRZYBOWSKA

Wólczańska 98.

2949

Dyrektor Szkoły Handlowej

z prawami szkół rządowych

Stowarz. popierania średniego wykształcenia handlowego

„ ul. DZIELNA № 50. „

Zawiadamia, że egzaminy wstępne już się rozpoczęły, lekcje zaś rozpoczną się dnia 5 (18) września r. b.

2953

E. FOELSCH.

Wykłady na oddziale przedziałniczym i tkackim przy Kursach technicznych w. KUJAWSKIEGO, rozpoczynają się 15 września.

Informacji adziela i zapisy przyjmuje kancelarya kursów **Nowocegelniana 9,** codziennie w godzinach wieczorowych od 7 i pół do 10. 2843

Kurs nauki na każdym oddziale trwa pół roku, a wykłady w godzinach wieczorowych.

KAROL SOMYA

Łódź, Piotrkowska 192

Skład artykułów technicznych, Żelaza i Stali

POLECA

Armatury do gazu, wody i pary

Pakunki asbestowe, gumowe i przetłuszczone,

Rury oraz łączniki do gazu, wody i pary

Pasy: skórzane, gumowe i z szerści wielbłądziej.

Narzędzia i maszyny. 1462

W 8-io klasowym zakładzie naukowym żeńskim z kursem męskich gimnazyów filologicznych

Zofii Libiszowskiej

przy ul. Zawadzkiej № 37.

Kancelarya szkoły przyjmuje zapisy nowowstępujących uczennic do klas sześciu włącznie codziennie, z wyłączeniem świąt i niedziel, od godziny 10-ej rano do 5-ej po południu.

Egzaminy, wstępne i poprawkowe 2-go września, lekcje 4-go września. 2839

SZKOŁA PRZYGOTOWAWCZA KOEDUKACYJNA JADWIGI MODRYGAJŁO

ŚREDNIA № 71.

ŚREDNIA № 71

przyjmuje zapisy uczniów i uczennic w godzinach od 10-ej rano do 4-ej po południu. Początek roku szkolnego 1-go września. 3210

Mikołajewska № 42.

Wielkie europejskie

3418

PANOPTICUM i MUZEUM

otwarte codziennie od godz. 10 rano do 11 wiecz. Wejście do Panopticum 20 kop. Oddział anatomiczny 15 kop. Dzieci i wojskowi placą 10 kop. do Panopticum. Anatomiczny oddział dla pań we wtorki i piątki. Jutro z powodu święta oddział anatomiczny otwarty dla pań i panów. **K. Stephan**

Lecznica chorób skórnych i wenerycznych

Gabinet Roentgenowski i Światłoleczniczy

D-rów L. Falka, Z. Go ca i St. Jelnickiego,
Wólczańska № 36.

Ogólne i pojedyncze pokoje dla chorych od 2 do 5 rb.; ambulatoryum dla niezamożnych —
płaca za poradę 60 kop.

Godziny przyjęć od 8-9 r., od 11½-1½ pp. i od 7-8; w niedziele i święta od 8-10 rano
i od 12½ do 1½, po południu

Kobiety na choroby weneryczne przyjmuje specjalnie **pani Dr. Zand Tennenbaumowa**
w poniedziałki, środy i piątki od godz. 5½ - 6½, po południu. 1738r

Łódzka Centralna Klinika

chorób zębów i jamy ustnej

niniejszem ma zaszczyt zawiadomić Sz. Publiczność,
że żadnych filii nie posiada ani w mieście ani poza
miastem (Pabjanice, Zgierz i t. d).

Lecznica znajduje się jak i dawniej w domu p. Pe-
tersilge ul. Piotrkowska 86, tel 14-79.

747r

Tania biblioteka

PUBLICZNA

Tow. „Wiedza”, Rozwadowska № 15

otwarta jest w dni powszednie od godz. 6-8 wiecz.,
w niedziele i święta od 1-3 po poł. Książki wypożycza
się bez zastawu za opłatą 5 kop. miesięcznie. Księgo-
zbiór liczy 5,000 tomów. 2867

Tow. Akc. „Fr. Karpiński w Warszawie”

Elektraalna 35, telefonu 600.

Poleca:

Karpińskiego Mydło Alkaliczne

do mycia twarzy u osób z cerą tłustą, połysku-
jącą, skłoną do wgrób i przyszczy, oraz przy
łuszczeniu się skóry.

Cena kop. 40 za sztukę.

W wypadkach uporeczywszych używać należy

Karpińskiego Mydła Alkalicznego

Cena kop. 40 za sztukę

SZKOŁA PRZYGOTOWAWCZA OGÓLNA

Ludwika Jabłońskiego

przy ul. Gubernatorskiej 36.

przyjmuje zapisy uczniów i uczenic codziennie w godzinach
od 9 ej do 1-ej rano i od 6-ej do 8-ej wiecz.—Lekcje roz-
poczynają się 11-go września. 3330

W SZKOLE prywatnej z kursami

PRZEMYSŁOWO-RĘKODZIELNICZYM

w Łodzi, Wólczańska N 139

zapis nowostępujących uczniów odbywa się codziennie. Początek
lekcji 4-go września. Zadaniem szkoły jest grantowne wykształce-
nie ogólne w zakresie średnim i jednocześnie fachowe uzdolnienie
młodzieży w obranej specjalności.

Przełożony szkoły **A. Tucholski.**

Specjalista chorób wło-
sów, skórnych (pętel i przys-
cze na twarzy) i wenerycz-
nych (syphilis)

Dr. S. SZMITKIND
SREDNIA № 2.

Leczenie elektrycznością, masa-
żem i kosmetyczną.
Przyjmuje od 8 do 2-jej po poł.
i od 4 do 9 wiecz. 469r

Dr. med. J. Szwarcwasser
Piotrkowska 18.

Choroby wewnętrzne i nerwowe.
Specjalnie: choroby żołądka, ki-
szek i przemiany materii (cukro-
wa, podagra, otyłość itd.).
Niezbędne dla diagnozy analizy
chemiczne i bakteriologicz. wydzi-
lin i krwi w laboratorium włas-
nem. Od 11-1 rano i od 5-7½,
po południu. 459r

Choroby weneryczne,
skórne i moczopłciowe

Dr. Stanisł. Piekarski
PIOTRKOWSKA № 115

Przyjm.: od 9-10 rano i od 5-8
wiecz. kobiety od 4-5 1331-r

Dr. I. Silberstrom

przeprowadził się na ul. Zawa-
dzką № 12 Choroby skóry,
włosów i weneryczne. Radykalne
usuwanie szpecących włosów.
Przyjmuje: od 11½-2½ p.p. i
od 5½-8½ w
Panie: 4½-5½, po poł. W niedz.
do 3-iej po poł. 7 2r

ZĘBY sztuczne 50 kop. Plom-
by 35 k. Wyrwanie zęba
10 kop. **Wymówienie zębów**
bez bólu. Przeróbka i repara-
cje na poczekaniu. Lecznica zę-
bów, ulica Główna № 55. 3282

ODCISKI

brodawki, zgrubiałą skórę
usuwa najsukutechniej znane i na-
grodzone
Wielkim
Złotym
Medalem
w Paryżu

ST. GÓRSKIEGO w Warszawie.
Leszno № 12. Cena 35 i 60 kop.
Żądać wszędzie. Wystrzegać się
naśladowictw. Zwracać uwagę
na markę Gładyator. 2059

SPECYALISTA

chorób skórnych, wenerycznych
i niemocy płciowej

Dr. LEWKOWICZ
POWRÓCIŁ.

Przy syphilisie zast. prep. „606”
ZACHODNIA № 33.

od 9-1 i 6-8, dla Pań od 5-6,
w Niedziele 9-3. 2897

Dr. L. KLACZKIN

Konstantynowska 11.
Syphilis, skórne, wenery-
czne, choroby dróg moczowych.

LECZENIE SYPHILISU
EHRlich-HATA 6.6.

Przyjm. od 8-1 rano i od 5-8 w
dla dam od 4-5. W niedziele
święta tylko do 1 rano 746

Dr. S. KANTOR

specjalista chorób skór-
nych, włosów, wenerycz-
nych lub dróg moczowych
Gabinet Roentgenowski i światło-
leczniczy. **Krótką 4 tel 19 41**

LECZENIE SYPHILISU
EHRlich-HATA 606.

Przyjmuje od 8-2 i od 5-9 w
Dla pań osobna poczekalnia. 425r

Dr. I. Lipszyc

choroby dzieci.

1897 mieszka obecnie
Piotrkowska 108, tel. 15-01
przyjm. do 10 r. i od 4-5 p p.

Dr. Rejt

Srednia. 5 Spec.: Choroby skórne
włosów, weneryczne, kosmetyka
Leczenie syphilisu wawarsanem
EHRlich-HATA 606.

Godziny przyjęć: od 8-1 po poł
i od 4-8 w W niedziele i święta
od godz 9-2 pp. Poczekalnia dla
Pań oddzielna 535-r

Dr. E. Sonnenberg

Choroby skóry, dróg m-
oczowych i weneryczne
CEGIELNIANA 14.

Od g. 11-1 i 4-7½ w 76r

Dr. med. LEYBERG

b. długoletni lekarz klinik wiedeńskich
powrócił.

Ch. skóry, weneryczne i moczopłciowe
Godziny przyjęć: 10-1 i 6-8.

Dla pań 5-6, poczekalnia oddzielna.

W niedziele tylko do obiadu.

Krótką 5, telef. 26-50. 2113

Dr. L. PRYBULSKI

CHOROBY SKORNE WŁOSÓW, (ko-
smetyka), WENERYCZNE I MOCZO-
PŁCIOWE I NIEMOCY PŁCIOWE.
LECZENIE SYPHILISU
EHRlich HATA 606.

Ul. Południowa № 2.

Przyjmuje od godz. 8-1 r. i od 4-8 w.
panie od 5-6 po poł. 1420-r

Powrócił
Dr. ROSENBLATT

Choroby uszu, nosa
i gardła.

PIOTRKOWSKA Nr. 35.

Przyjmuje od 10-11 i od 5-7;
w niedziele od 10-11 2857

Dr. Jelnicki

ul. Andrzej 7. Tel. 170.

Choroby skórne, wene-
ryczne i moczopłciowe.

Godziny przyjęć: panowie od g.
9-11 r. i 5-8 po poł., panie
4-5 po poł.: w niedziele i święta
8-12 r 1463r

Dr. Sołowiejczyk

choroby dzieci i wewnętrzne
Specjal. cierpienia piersiowe.

Powrócił. 2665
Andrzeja 4, telefon 18-47.
godz. przyjęć: 9-10 r. i 5-6 pp

Dr. H. Rueger

Nawrot № 1.

Choroby wewnętrzne.

Przyjm. 4-6 p. poł. 3028

Dr. med. W. Kotzin

Ulica PIOTRKOWSKA 71

Choroby serca i płuc,
przyjmuje od godz 10-11 rano
i od 4-6 pp. 2761r

№ telefonu 21 19

Dr. med. Z. GOLC

Choroby skórne i wener.
Ul. M. KOŁAJEWSKA № 18.

Godz. przyjęć: od g 9-12 i od
4½ - 7½ wiecz., w niedziele i
święta od 9 do 12½,

№ telefonu 20-60 1877

Dr. Wacław Bernard

CHOROBY WENERYCZNE,
SKÓRY, DRÓG MOCZOWYCH

Benedykta № 9.
(9-12 r. i 4½-7½, w.) 1483

Dr. H. Szumacher

choroby weneryczne i skórne
Nawrot 2.

przyjmuje od 8-10½, i od 6-8.
Po poł., panie od 5-6. W nie-
dziele i święta od 8-1 r 376r

Dr. Jan Cadarski

Akuszerya,
choroby chirurg. i kobiece

przyjmuje do 10 r. 4-6 po poł.
Ul. Cegielińska 9 m. 4. 2671

Dr. FRANCISZEK
KOZIOLKIEWICZ

(starszy) Telef. 17-14
Piotrkowska 103

Choroby wewnętrzne, dzieci
kobiece. Przyjm. od 9½-11 r.

od 6-8 pp 1426r

Dr. H. Sadkowski

Piotrkowska 120

Przyjmuje z chorobami wewnątrz-
nymi (spec. żołądka i kiszki).

Codziennie od 11-12 rano i od 5
do 7-iej po poł 3550

Dr. A. S. Tennenbaum

Chor. wewnętrzne i dzieci.
(Choroby żołądka i kiszki).

Wschodnia № 49.
przyjm. od 8-9 r 15-7p p 3542

Dr. Fr. Łukasiewicz

Stare-Zarzewska № 36,
róg Sosnowej.

Choroby żołądka i kiszki,
wewnętrzne i dziecięce.

Przyjmuje do g. 11 rano i od
3 ej do 6-iej po poł. 2209r

Dr. A. GROGLIK

Zachodnia 68 przy ul. Zielonej

Choroby skóry i włosów,
weneryczne i dróg moczowych

Przyjmuje 8½-11½, r. i 6-8 w.;
panie 5-6 wiecz.

W niedziele i święta od godz. 9
do 12 rano. 2474-r

Dr. Maksymilian Papierny

POWRÓCIŁ
AKUSZER I SPECYALISTA
CHOROBY KOBIECYCH.

ulica Południowa № 23.
Telefon 16-85.
Przyjmuje do 11 rano i od 4½
do 6½ po poł. 333r

3362

Plac sportowy „Helenów”.

Oddzielne wejście.

W piątek dnia 8 i w niedzielę dnia 10 września 1911 roku

Match Footballowy Kraków-Łódź.

Krakowskie Towarzystwo sportowe „Wisła”—contra reprezentywniej drużynie łódzkiej, zestawionej z graczy następujących klubów T. G. „Kraft”, T. S. „Newcastle”, T. S. „Widzew”, Towarzystwa Cyklistów. „Union”, „Łódzki klub sportowy” i K. F. „Victoria”. Początek gry w obydwu dniach o godz. 4 po poł. bez względu na pogodę. Ceny miejsc: trybuna 1 rb. Terasa I rząd—75 kop., II rząd—60 kop., III i IV rzędy—50 kop. Miejsca stojące 40 kop., uczniowie 25 kop. Każdy bilet daje prawo wolnego wstępu do Helenowa. Bilety wcześniej nabywać można u W-nych Braci P. i M. Szwalbe, przy ulicy Piotrkowskiej № 83.

ZARZĄD GIER.

Brykiety

z węgla kamiennego.

Sprzedaż **na wagę** wyłącznie: Przejazd 80a.

Sprzedaż na sztuki: Przejazd 21 i we wszystkich sklepach spożywczych i t. p.

PODPAŁKI sosnowe w paczkach po **6 kop.**

Składy węgla i drzewa p. f. „DRZEWO”

Przejazd 21 i 80a. — Tel. 17-09 i 28-60.

2797

Przy szkole przygotowawczej **JADWIGI ZAWADZKIEJ**

(Spacerowa № 17) został otwarty wzorowo urządzony

Zakład Freblowski

pod kierankiem ratynowanej specjalistki z instytutu **D-rowej Weryho-Radziwiłłowiczowej.**

Zajęcia 5-go września.—Zapisy codziennie od 10—2-ej i od 4—7-ej.

2877

MASŁO syberyjskie świeże nadeszło.

DOM HANDLOWY

BRACIA KIESZKOWSCY

Piotrkowska 215.

Telefon 23-20.

3346

Zdolni krawcy

do dobrej obstalunkowej roboty na miejscu oraz

zręczne krawcowe

potrzebni są do

Schmechla i Rosnera

Piotrkowska 100.

2935

7-io klasowy Zakład Naukowy St. RAJSKIEJ

DZIELNA II.

Egzaminy wstępne i poprawkowe do klas wstępnych; I-ej, II-ej, III-ej, od 31 sierpnia, do IV-ej, V-ej, VI-ej, od 1-go września, lekcye 4 września Kancelarya szkoły przyjmuje zapisy od godz. 10—3, począwszy od 21 b, m.

2735

2-kl. Szkoła koedukacyjna—otwarty oddział wstępny.

ZAKŁAD FREBLOWSKI

Kursy dla freblanek. Konwersacja niemiecka i francuska. Świadectwa poświadczane przez władze rządowe.

MARYI ZARZYCKIEJ

MIKOŁAJEWSKA № 22, m. 24.

Zapisy od godziny 11-ej do 3-ej i od 5-ej do 7-ej po południu. Lekcye 1-go września.

3140

KRAWIEC MĘSKI

M. Wierzbicki

po długoletniej praktyce w Warszawie i zagranicą, otworzył zakład przy

ul. Głównej № 9, blisko Piotrkowskiej.

Obstalunki przyjmuje z własnych i powierzonych materiałów **po cenach bardzo przystępnych**

3220

Drukarnia J. SZCZEŚNIEWSKIEGO

poszukuje

zdolnego i **SUMIENNEGO**

ZECERA do akcydensów. 3376

Zakład krawiecki J. KOZŁOWSKIEGO

przeniesiony został na

ulicę Benedykta Nr. 1.

2841

Szkoła prywatna A. RYBAKA

Pasaż-Szulca № 11.

Zapis uczniów codziennie. 3376

Przyjmuje do prania i prasowania wszelkiego rodzaju bielizny domową, restauracyjną i hotelową, oraz fryzjerską.

Specjalny oddział: pranie i wykończanie firanek podług najnowszego systemu.

Bezpłatne zabieranie i odstawianie bielizny.

Cenniki na żądanie.

Parowa pralnia i prasownia bielizny

KEILICH i GOLDA

Łódź, 2917

Wółczańska 257, tel. 23-21.
Filia: Główna Nr. 57 róg Widzewskiej.

Zakład freblowski S. Macińskiej

3352

Staro-Zarzewska № 27, (róg Kruczej).

Przyjmuje dzieci od lat 3 do 7. Kursy dla freblanek. Świadectwa poświadczane przez władze. — Zapisy codziennie.

Żeńska 7-mio klasowa Szkoła polska Z. PĘTKOWSKIEJ

W Łodzi, ulica Wółczańska № 55.

Zawiadamia, że egzaminy wstępne i poprawkowe rozpoczęły się 1-go września.—lekcye 4-go września.

Kancelarya szkoły przyjmuje podania codziennie od g. 11—4, począwszy od 21-go sierpnia.

2695

ZAKŁAD FREBLOWSKI

Anny Pętkowskiej

Wółczańska № 55,

przyjmuje dzieci od lat 3. — Zapisy rozpoczęły się 26-go sierpnia.

2697

SIEDMIOKLASOWY ZAKŁAD NAUKOWY ŻEŃSKI Z OGRODEM Z. PIASKOWSKIEJ

przyjmuje zapisy uczenia w godz. od 10 rano do 7 wiecz.—Egzaminy wstępne rozpoczynają się 30-go sierpnia.—Początek roku szkolnego 1-go września.—Zakład przyjmuje pensyonarki: ulica Mikołajewska № 22.

3164